

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Jakub Miklas

**Meziválečná rekodifikace jako inspirační zdroj
úpravy věcných práv v novém občanském zákoníku**

Diplomová práce

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Meziválečná rekodifikace jako inspirační zdroj úpravy věcných práv v novém občanském zákoníku“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 20. listopadu 2015

Jakub Miklas

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu práce, JUDr. Mgr. Ondřeji Horákovi, Ph.D., za pomoc při výběru tématu, podnětné rady a připomínky a především za trpělivost při psaní práce. Poděkování také náleží mé rodině za výraznou podporu.

Obsah

Obsah	4
Seznam použitých zkratek	6
Úvod	7
1 Rekodifikace českého soukromého práva	9
1.1 Nový občanský zákoník a jeho vznik	9
1.2 Inspirační zdroje nového občanského zákoníku	11
2 Meziválečná unifikace a rekodifikace soukromého práva	13
2.1 Vládní návrh občanského zákoníku z roku 1937 a jeho vznik	13
2.2 Inspirační zdroje vládního návrhu	16
3 Metodika srovnávání jednotlivých institutů	18
4 Srovnání jednotlivých institutů.....	21
4.1 Věci a jejich rozdělení	21
4.1.1 Pojem, obsah, předmět	21
4.1.2 Rozdělení věcí	22
4.1.3 Součást věci a příslušenství věci	22
4.1.4 Zhodnocení inspirace vládním návrhem - věci a jejich rozdělení	24
4.2 Držba.....	25
4.2.1 Pojem, obsah, předmět	25
4.2.2 Druhy držby	25
4.2.3 Zhodnocení inspirace vládním návrhem - držba	26
4.3 Vlastnictví.....	27
4.3.1 Pojem, obsah, předmět	27
4.3.2 Omezení vlastnického práva.....	28
4.3.3 Ochrana vlastnického práva	29
4.3.4 Nabytí vlastnického práva	29
4.3.5 Vydržení	32
4.3.6 Převod vlastnického práva, nabytí od neoprávněného	32
4.3.7 Zhodnocení inspirace vládním návrhem - vlastnictví.....	33

4.4	Spoluvlastnictví	34
4.4.1	Pojem, obsah, předmět	34
4.4.2	Spoluvlastnický podíl	35
4.4.3	Správa společné věci	35
4.4.4	Oddělení ze spoluvlastnictví a zrušení spoluvlastnictví	36
4.4.5	Bytové spoluvlastnictví	37
4.4.6	Přídavné spoluvlastnictví	38
4.4.7	Zhodnocení inspirace vládním návrhem - spoluvlastnictví.....	38
4.5	Věcná práva k cizím věcem	39
4.5.1	Pojem, obsah, předmět	39
4.5.2	Právo stavby	39
4.5.3	Věcná břemena	40
4.5.4	Zástavní právo	43
4.5.5	Zadržovací právo	46
4.5.6	Správa cizího majetku	47
4.5.7	Zhodnocení inspirace vládním návrhem - věcná práva k cizím věcem.....	48
5	Zhodnocení srovnání jednotlivých ustanovení	51
	Závěr.....	53
	Bibliografie.....	55
	Monografie	55
	Články ve sbornících a časopisech	56
	Internetové zdroje	57
	Abstrakt a klíčová slova - Abstract and key words	58
	Příloha.....	59
	Tabulky srovnání jednotlivých ustanovení.....	59

Seznam použitých zkratek

NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
VN	Vládní návrh zákona, kterým se vydává občanský zákoník z roku 1937. Senátní tisk č. 425.
ABGB	Císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s., všeobecný občanský zákoník (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch).
ADHGB	Zákon č. 1/1863 ř. z., všeobecný německý obchodní zákoník (Allgemeines Deuches Handelsgesetzbuch).
BGB	Zákon č. 195/1896 RGBl., německý občanský zákoník (Bürgerliches Gesetzbuch).
ZGB	Zákon č. 191/1907 BBl., švýcarský občanský zákoník (Schweizerisches Zivilgesetzbuch).
OZ/50	Zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů (tzv. střední zákoník).
OZ/64	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů.

Úvod

Nový občanský zákoník výrazným způsobem zasáhl do podoby českého soukromého práva. Nejedná se o předpis s nově vytvořenými instituty, neboť je významně ovlivněn genezí předcházejících občanskoprávních kodexů. Smyslem této diplomové práce je především posoudit vliv hlavního inspiračního zdroje úpravy věcných práv v novém občanském zákoníku, kterým byl vládní návrh občanského zákoníku z roku 1937. Posouzení bude vyplývat ze srovnání jednotlivých ustanovení úprav věcných práv textů obou kodexů, a jehož výsledkem bude procentuální vyjádření shodnosti těchto ustanovení. Výsledkem samotného srovnání je číslo uvedené v procentech, které vyjadřuje četnost shodných ustanovení a tabulka, ve které jsou přiřazena shodná ustanovení.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola představuje čtenáři úpravu nového občanského zákoníku, krátce objasňuje průběh vzniku, uvádí jeho inspirační zdroje a částečně se také zaměřuje na inspirační zdroje úpravy věcných práv. Druhá kapitola pojednává o vládním návrhu, jakožto hlavním inspiračním zdroji pro současnou úpravu věcných práv. Představuje historický kontext, průběh a vývoj unifikačních a rekodifikačních snah, nastiňuje podobu osnovy návrhu a jakým způsobem se text osnovy vyvinul. V kapitole třetí je vymezen způsob, jakým probíhalo srovnávání, včetně příkladů, které nastiňují jednotlivé kategorie srovnávaných ustanovení. Stěžejní část práce, čtvrtá kapitola, se zaměřuje na samotné srovnání jednotlivých institutů věcných práv a komentuje přiřazení vzájemně si odpovídajících ustanovení obou textů. Kapitola je rozdělena do několika podkapitol, systematicky následujících úpravu věcných práv nového občanského zákoníku, přičemž každá z podkapitol je zakončena zhodnocením vlivu vládního návrhu občanského zákoníku z roku 1937 a tabulkovým vyjádřením shodnosti jednotlivých ustanovení včetně grafické podoby procentuální shodnosti těchto ustanovení. Práce vychází z osnovy nového občanského zákoníku, ke kterému následně srovnává vliv vládního návrhu občanského zákoníku z roku 1937. Každá podkapitola krátce vysvětluje jednotlivé instituty věcných práv nového občanského zákoníku, avšak cílem není podat intenzivní pojednání o těchto institutech nebo o jejich genezi. Stejně jako účelem práce není přednést podrobný výklad o inspiračních zdrojích obou kodexů. Závěr práce v páté kapitole hodnotí celkový vliv meziválečné rekodifikace na úpravu věcných práv nového občanského zákoníku a obsahuje tabulku s četností shodných ustanovení, stejně jako grafické znázornění procentuální shodnosti všech ustanovení věcných práv v textech obou kodexů. Na konci diplomové práce je v příloze připojen hlavní praktický cíl práce, kterým je tabulkové srovnání jednotlivých paragrafů

nového občanského zákoníku a jemu odpovídajících ustanovení vládního návrhu z roku 1937, které je v tabulce rozlišeno podle kategorie, do které v rámci shodnosti ustanovení spadá.

Při srovnávání se vychází především z textů zákonů. Jejich výklad je doplněn důvodovými zprávami, které byly ke kodexům vydány a také komentáři. Především je užíván komentář k obecné části občanského zákoníku od nakladatelství C. H. Beck a třetí díl komentáře, zabývající se věcnými právy od stejného nakladatelství. První kapitola, věnovaná novému občanskému zákoníku, vychází z důvodové zprávy v knize od Karla Eliáše a z publikací od Jana Kuklíka a Milany Hrušákové. Pojednání o meziválečné rekodifikaci v druhé kapitole vychází především z publikací od Karla Malého, Jana Kuklíka, Petry Skřejpkové a Jana Dvořáka a je doplněno periodiky Právník a Právněhistorické studie.

1 Rekodifikace českého soukromého práva

1.1 Nový občanský zákoník a jeho vznik

Nový občanský zákoník (dále jen „NOZ“) nabyl platnosti 22. března 2012 a vstoupil v účinnost 1. ledna 2014, jako zákon č. 89/2012 Sb. Toto označení symbolizuje historii listopadu 1989¹ a jako takové parafrázuje jednu ze základních zásad NOZ, kterou je zásada ochrany důstojnosti a svobody člověka.² Zmíněný kodex však nebyl jediným novým zákonem rekodifikace soukromého práva. Vedle něj vstoupily v platnost také nový zákon o mezinárodním právu soukromém a zákon o obchodních korporacích.³ Smyslem této úvodní pasáže je však přiblížit čtenáři proces vzniku a krátce představit některé historické aspekty, které nepochybně ovlivnily proces rekodifikačních snah.

Tvorba NOZ a úkoly s ní související zabraly zákonodárcům dvanáct let práce. Ty byly zahájeny v roce 2000 rozhodnutím ministra spravedlnosti Otakara Motejla. Přestože předcházely v 90. letech dva neúspěšné pokusy o vytvoření nového soukromoprávního kodexu,⁴ až do zmíněného rozhodnutí nedošlo k jiným výrazným milníkům v rámci tvorby nového občanského zákoníku. Nelze však opomenout významnou činnost právních znalců při jejich publikační praxi v odborných periodících, které dozajista podporovaly tehdejší souhlasný názor o nutnosti vytvoření nového občanskoprávního kodexu.

Tvorbou zákona byla pověřena rekodifikační komise,⁵ složená z předních českých odborníků na občanské právo, včetně následně přistoupiivších právníků z akademické sféry a z advokátní praxe. Ministr spravedlnosti pověřil dva ze členů rekodifikační komise, Karla Eliáše a Michaelu Zuklínovou, vypracováním věcného záměru NOZ.⁶ Komise po celou dobu zmíněných dvanácti let nijak zásadně nemusela měnit dosavadní výsledky postupu, což umožnilo především nevměšování politických vlivů. Výjimkou bylo pouze neimplementování úpravy pracovního poměru do občanského zákoníku stěžejnějším způsobem. Důsledkem tohoto postupu bylo právě rozhodnutí tehdejší vlády z roku 2001. Lze

¹ ELIÁŠ, Karel a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012, s. 5.

² § 3 odst. 1 NOZ, viz LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 54.

³ Zákony č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) a č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém.

⁴ ELIÁŠ: *Nový občanský zákoník...*, s. 5.

⁵ Seznam členů rekodifikační komise viz <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/seznam_clenu_rekodifikacni_komise.pdf>.

⁶ Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Časové mezníky přípravy nového občanského zákoníku* [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, [cit. 4. listopadu 2015]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/home/zakony-a-stanoviska/legislativni-proces>>.

poznámenat, že v celém období vzniku osnovy NOZ se vystřídalo u moci sedm vlád⁷ a přesto nedošlo k zásadním změnám ve věcném záměru NOZ, který byl po důkladném projednání zástupci právnických profesí schválen Vládou ČR.⁸ Po vypracování paragrafového znění osnovy byly ustanovení průběžně zveřejňovány na internetu, aby byly k dispozici nejširší veřejnosti.⁹

Později byla představena druhá verze osnovy, která byla posouzena nezávislými experty, návrh byl rozdělen do deseti částí. Každou z nich se zabýval jeden z nově vytvořených „minitýmů“, skládajících se ze zmíněných expertů, pod dohledem rekonfigurační komise. V roce 2008 byla jejich činnost ukončena a návrh byl rozeslán do oficiálního připomínkového řízení.¹⁰ Došlo ke zpracování posudku Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky, který vyjádřil, že v návrhu je obsaženo mnoho archaismů, avšak dodal, že je tomu potřeba k zachování kontinuity s meziválečným názvoslovím a nepokračování s užíváním uměle vytvořených termínů pro občanské zákoníky totalitního režimu v Československu.¹¹ Užívání těchto starších výrazů vychází především z důvodu výrazné inspirace meziválečnou právní vědou.

Po tom, co byl návrh nejen občanského zákoníku a důvodové zprávy, ale i zákona o obchodních korporacích a zákona o mezinárodním právu soukromém, předložen vládě, došlo k druhému připomínkovému řízení. Zásadní změnou v této fázi v rámci návrhu NOZ bylo zahrnutí úpravy bytového spoluvlastnictví do osnovy návrhu. Po vypořádání se s velkým množstvím připomínek,¹² byl návrh v roce 2011 předložen legislativní radě Vlády ČR, poté byl schválen vládou a odeslán do poslanecké sněmovny. Návrh byl detailně projednán v ústavně právním výboru a ve třetím čtení schválen Poslaneckou sněmovnou v listopadu 2011. Po projednání v Senátu byl návrh podepsán prezidentem 20. března 2012.¹³

⁷ ELIÁŠ: *Nový občanský zákoník...*, s. 12.

⁸ Usnesením č. 345 ze dne 18. dubna 2001.

⁹ Detailnější legislativní průběh viz Ministerstvo: *Časové mezníky...*

¹⁰ Z důvodu zpřístupnění možnosti uvádět připomínky nejširší veřejnosti byla zavedena speciální elektronická adresa, na které měli možnost po dobu devadesáti dnů členové veřejnosti podávat připomínky.

¹¹ Op. cit. v pozn. 6.

¹² Konkrétně bylo uplatněno okolo 2500 připomínek, z čehož zhruba 1300 bylo označeno jako zásadní.

¹³ Op. cit. v pozn. 6.

1.2 Inspirační zdroje nového občanského zákoníku

Každá rekodifikace vyplývá z určitého inspiračního zdroje. Návrh NOZ respektuje evropské konvence a vychází z dualismu soukromého a veřejného práva. V našem případě NOZ zákonodárce vycházel především z vládního návrhu občanského zákoníku z roku 1937 (dále jen „VN“). Sami autoři návrhu zákona tento dokument nazvali jako „základní obecný ideový zdroj rekodifikace“. VN následoval úpravu rakouského všeobecného zákoníku občanského (ABGB)¹⁴ včetně jiných evropských kodexů, především švýcarský (ZGB)¹⁵ a německý občanský zákoník (BGB)¹⁶.¹⁷

Jelikož prvorepublikový VN primárně vycházel z revidovaného ABGB, je samozřejmé, že i tento dokument z roku 1811 výrazně ovlivnil zákonodárce při tvorbě NOZ.¹⁸ Na českou rekodifikaci měly vliv především dvě hlavní myšlenky ABGB. Především, že člověka je třeba považovat za osobu, protože má přirozená práva poznatelná již samotným rozumem. Ta druhá platí v případě, že nelze užít analogii, soudce rozhodne „podle přirozených zásad právních, se zřetelem k okolnostem pečlivě a zrale uváženým“.¹⁹ V rámci zaměření této práce na problematiku věcných práv je vhodné poznamenat významnou roli ABGB při úpravě institutů tohoto odvětví občanského práva. Především se jedná o instituty držby, vlastnického práva, práva nezbytné cesty, práva stavby a služebností. V následujících kapitolách je vymezen vliv a podoba těchto institutů na NOZ, avšak lze zde poznamenat, že tyto instituty jsou též inspirovány úpravou ABGB.

Samotný text VN nemohl být jediným inspirujícím materiálem pro soudobou rekodifikaci soukromého práva, protože společnost a s ní i právo se neustále vyvíjí, a tak bylo třeba vyhledat i jiné zdroje pro tvorbu kodexu. Návrh nového občanského zákoníku se potýkal v rámci revizních prací v průběhu jeho tvorby s čtyřmi základními myšlenkovými oblastmi. Byly jimi kritické vyhodnocení vývoje soukromého práva od 19. století po současnost, dále vyhodnocení významnějších občanskoprávních kodexů evropské kontinentální kultury,²⁰

¹⁴ Císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s., obecný občanský zákoník (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch).

¹⁵ Zákon č. 191/1907 BBl., švýcarský občanský zákoník (Schweizerisches Zivilgesetzbuch).

¹⁶ Zákon č. 195/1896, RGB1., německý občanský zákoník (Bürgerliches Gesetzbuch).

¹⁷ *Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku*. [online, cit. 25. září 2015]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>. s. 17.

¹⁸ ELIÁŠ, Karel. Inspirační síla všeobecného zákoníku občanského v návrhu občanského zákoníku pro Českou Republiku. In HRUŠÁKOVÁ, Milana (ed). *200 let ABGB - od kodifikace k rekodifikaci českého občanského práva*. Praha: Leges, 2011, s. 16-17.

¹⁹ Tamtéž, s. 22-23.

²⁰ Zejména se jednalo o občanské zákoníky rakouský, švýcarský, německý, italský, nizozemský, quebecký, ruský, francouzský, belgický, španělský a portugalský. Lze též poznamenat, že jako zdroj u některých institutů věcných práv posloužila i slovenská úprava soukromého práva, viz dále.

úprava příslušných mezinárodních smluv a nařízení i směrnic Evropské unie a v neposlední řadě sehrály roli i zásady UNIDROIT, CEC, PECL, PETL, PEFL, DCFR, a jiné.²¹

Oblast věcných práv se z převážné části nechala, stejně jako NOZ obecně, inspirovat VN. Osnova NOZ však nekopíruje celé znění VN doslovně, i když tak v mnoha ustanoveních je, v některých alespoň obdobně. Přímo z důvodové zprávy lze vyčíst mnohé zdroje z civilních kodexů různých států. Například z hlediska obecných ustanovení věcných práv autoři přihlédli k italské úpravě, v případě vztahu ustanovení o věcech subsidiárně i na subjektivní práva, pokud zákon nestanoví jinak. NOZ toto uvádí v § 979.²² K převzetí ustanovení, týkající se veřejných seznamů, uvedených v § 983 NOZ, došlo z polského práva.²³ § 1014 a § 1015 NOZ byly inspirovány občanskými zákoníky Německa, Nizozemska a Quebecu.²⁴ V neposlední řadě ovlivnil znění věcných práv také švýcarský občanský zákoník, v § 1059 došlo na jeho základě k zúžení lhůty, potřebné k nabytí vlastnického práva ke zvířeti.²⁵ Na těchto příkladech je vidět, kde všude autoři NOZ hledali inspiraci. Z hlediska struktury osnovy NOZ se vycházelo z podoby osnovy VN. V jaké míře tomu tak bylo a pro které instituty to neplatí, je uvedeno v následujících kapitolách.

²¹ *Důvodová zpráva...*, s. 17-18.

²² Tamtéž, s. 252.

²³ Tamtéž, s. 253-254.

²⁴ Tamtéž, s. 263-265.

²⁵ Tamtéž, s. 277.

2 Meziválečná unifikace a rekodifikace soukromého práva

2.1 Vládní návrh občanského zákoníku z roku 1937 a jeho vznik

Státy, vytvořené z různých útvarů, které spadaly pod působnost rozdílných právních řádů, se po svém vzniku potýkaly s častým právním partikularismem na svém území. Pro správnou funkčnost právních systémů těchto států je třeba, aby došlo k určitému sjednocení.²⁶ Takové sjednocení je nazýváno unifikací. Právě pro nově vzniklé samostatné Československo byl tento stav typický, neboť na jeho území platily právní normy předchozích státních útvarů. Byly jimi:

- ABGB, který platil v Čechách, na Moravě a v rakouském Slezsku,
- uherské občanské právo bez obecné kodifikace (obyčeje, určité zákony a kuriální decízie) na území Slovenska a Podkarpatské Rusi a
- BGB na území Hlučínska.²⁷

Tento právní dualismus, pokud by bylo započítáno i Hlučínsko, tak trialismus, měl platit pouze po přechodnou dobu, jak platilo pro tehdejší recepci obecně.²⁸ Plyne to i ze samotného výrazu recepční normy „prozatím“, použitím v druhém článku zákona o zřízení samostatného státu československého.²⁹ Tento stav však přetrvával s určitými novelizacemi v účinnosti až do nabytí účinnosti občanského zákoníku z roku 1950.³⁰

V zájmu odstranění rozdílů, plynoucích z právního dualismu na území Československa, bylo v roce 1919 zřízeno tzv. ministerstvo unifikace, které mělo za úkol vyřešit problémy, vznikající z těchto rozdílů.³¹ Naskýtalo se několik možností, jak dosáhnout unifikace. Šlo například o model rozšíření platnosti právních předpisů z jedné oblasti na druhou³², k čemuž došlo právě v případě Hlučínska, o vydávání předpisů s celostátní

²⁶ HONS, Antonín. Unifikace. In HOETZEL, Jiří, WEYR, František (eds). *Slovník veřejného práva československého. Svazek V.* Brno: Rovnost, 1948, reprint, Praha: Eurolex Bohemia, 2000, s. 74-75.

²⁷ Pro Hlučínsko však tento právní stav trval pouze do roku 1920, kdy byla na jeho území zavedena účinnost ABGB.

²⁸ DVOŘÁK, Jan, FALADA, David. Snahy o unifikaci soukromého práva a právní civilistika v meziválečném období. In MALÝ, Karel, SOUKUP, Ladislav (eds). *Československé právo a právní věda v meziválečném období (1918-1938) a jejich místo ve střední Evropě.* Praha: Nakladatelství Karolinum, 2010, s. 724.

²⁹ Zákon č. 11/1918 Sb. z. a n., o zřízení samostatného státu československého ze dne 28. října 1918.

³⁰ Zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů (tzv. střední zákoník).

³¹ GÁBRIŠ, Tomáš. Unifikační snahy v prvej ČSR a mezivojnovéj Európe. *Právněhistorické studie*, 2007, roč. 39, s. 201.

³² Pro tuto cestu se v rámci unifikačních snah v Československu používal pojem „suchá cesta“ (VOJÁČEK, Ladislav a kol. *Vývoj soukromého práva na území českých zemí, I. díl.* Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 316).

platností k rozvedení partikulárního práva nebo o rekodifikaci celé právní oblasti s celostátní platností. Na území Československa se užívalo všech těchto cest.³³

V roce 1918 byla vyzvána ministerstvem spravedlnosti odborná veřejnost, aby došlo k přednesení podnětů k dalšímu postupu. Nejprve byl pořízen překlad textu ABGB do českého jazyka. Přestože již dříve existovaly překlady této normy, nebyly oficiální a při jejich aplikaci docházelo k určitým problémům. K překladu byla připojena i nová ustanovení, která nebyla v ABGB zahrnuta. Ministerstvo spravedlnosti plánovalo tuto osnovu, nazývanou dle své zaštitující osoby, Hartmannova osnova,³⁴ zavést jako nový občanský zákoník.³⁵ Osnova v mnoha konkrétních aspektech čelila časté kritice z právnických kruhů, ale v obecném pohledu byla úspěšná. Na Slovensku byla roku 1923 zřízena komise, která měla posoudit, jestli osnova vyhovuje zdejším poměrům. Roku 1925 byly výsledky práce vydány v redigované verzi osnovy Františkem Roučkem, vrchním komisařem ministerstva unifikací.³⁶

Ve dvacátých letech došlo také k vytvoření pěti subkomitétů, které se skládaly z českých i německých civilistů, jejichž úkolem bylo vypracovat návrh komplexní rekodifikace soukromého práva. Otázkou však zůstávalo, jestli následovat vzor ABGB, případně jiný kodex nebo vytvořit nový občanský zákoník. Subkomitěty zvolily cestu následování vzoru ABGB, na druhou stranu však text mnohých ustanovení revidovali. Zejména po obsahové, výkladové a jazykové stránce,³⁷ kdy byla vypuštěna všechna nevyhovující, zastaralá a nepraktická ustanovení. Přesto však bylo cílem opatrným způsobem nezměnit význam soukromoprávních norem dosud platných.³⁸ Subkomitěty pracovaly pod vedením Jana Krčmáře (věnoval se obecné části, problematice věcných práv, mezinárodnímu právu soukromému a částečně také právu obligačnímu), Miroslava Stiebera (úprava věcných práv), Emila Svobody (právo dědické) a dále z pražské právnické fakulty Bruno Alexander Kafka (rodinné právo) a Egon Weiss (zbylá část obligačního práva). Činnost subkomitétů byla průběžně publikována veřejnosti a v roce 1923 byla představena nová osnova o 1395 paragrafech.³⁹ Poté byla roku 1925 vypracována výše zmíněná Roučkova revize.

³³ DVOŘÁK, FALADA: *Snahy o unifikaci...*, s. 725.

³⁴ Tamtéž, s. 726.

³⁵ HORÁK, Ondřej. Dějiny kodifikace soukromého práva v českých zemích. In MELZER, Filip, TĚGL, Petr (eds). *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek I – § 1–117 Obecná ustanovení*. Praha: Leges, 2013, s. 39.

³⁶ KRČMÁŘ, Jan. Unifikační práce v prvním desetiletí republiky. *Právník*, 1928, roč. 67, s. 565.

³⁷ DVOŘÁK, FALADA: *Snahy o unifikaci...*, s. 726–727.

³⁸ HORÁK: *Dějiny kodifikace...*, s. 40.

³⁹ DVOŘÁK, FALADA: *Snahy o unifikaci...*, s. 727.

V témže roce byla založena tzv. „superrevizní komise“ o devíti členech, jejímž úkolem bylo kriticky posoudit současný postup, sjednotit výsledky práce subkomitétů a připravit uvozovací zákon k občanskému zákoníku. Po zdoluhavé práci byla roku 1931 vytvořena nová osnova včetně důvodové zprávy, nazývaná jako „superrevizní osnova“. Následně proběhla jednání ministerstev, připomínková řízení a projednávání, aby mohla být v roce 1935 vydána definitivní verze textu návrhu občanského zákoníku. Koncem roku 1936 vydal Senát osnovu pod názvem Vládní návrh zákona, kterým se vydává občanský zákoník.^{40,41} Na bratislavském unifikačním sjezdu v roce 1937 bylo uveřejněno, že bude ke dvacátému výročí vzniku samostatného Československa vydán nový občanský zákoník, včetně dalších předpisů nejen soukromého práva, kterými měly být občanský soudní řád, trestní zákoník, trestní řád a další.⁴²

V dubnu 1937 byl text osnovy představen poslanecké sněmovně. V rámci legislativního procesu v parlamentu se návrh potýkal s mnoha problémy, především politického rázu. Proti návrhu později hlasovali poslanci Slovenské ľudové strany, kteří vytýkali rozdílnost ustanovení od slovenského práva a nepostačující projevy křesťanských principů v rodinném právu. Dále také Komunistická strana československa, jež hodnotila text osnovy jako nevyhovující sovětskému vzoru. Po předběžných rozpravách byla osnova předána ústavním výborům obou sněmoven, které v rámci svých podvýborů měly posoudit znění osnovy. Byl také zřízen zvláštní pracovní výbor ministerstva spravedlnosti z důvodu zpracování podnětů ze strany ústavních výborů. Tento výbor ještě naposledy 29. dubna 1938 zpracovával připomínky do textu osnovy a poslední schůze ústavních výborů se konala 14. července 1938.⁴³

Práce výborů byly přerušeny v září 1938, kdy došlo k přijetí Mnichovské dohody. Přesto, ještě v období tzv. druhé republiky, mezi říjnem 1938 a březnem 1939, se vláda pokusila pomocí tzv. zmocňovacího zákona prosadit návrh formou vládního nařízení.^{44,45} K tomuto vládnímu nařízení však již nedošlo z důvodu zániku druhé republiky a následnému vzniku Protektorátu Čechy a Morava. K dalšímu ději ohledně vládního návrhu došlo až

⁴⁰ DVOŘÁK, FALADA: *Snahy o unifikaci...*, s. 728.

⁴¹ Znění vládního návrhu k dispozici na <http://www.senat.cz/informace/z_historie/tisky/4vo/tisky/T0425_01.htm>, viz též SCHELLE, Karel, TAUCHEN, Jaromír. *Občanské zákoníky. Kompletní sbírka občanských zákoníků, důvodových zpráv a dobových komentářů*. Brno: Key Publishing, 2012. s. 335-442.

⁴² SCHELLE, TAUCHEN: *Občanské zákoníky...*, s. 19.

⁴³ KUKLÍK, Jan, SKŘEJPKOVÁ, Petra. *Kořeny a inspirace velkých kodifikací*. Praha: Havlíček Brain Team, 2008, s. 175.

⁴⁴ SKŘEJPKOVÁ, Petra. Unifikační pokusy v oblasti soukromého práva v letech 1918-1938. In KNOLL, Vilém, BERÁNEK, Petr (eds). *Acta historico-iuridica Pilsneria 2011*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011, s. 219-220.

⁴⁵ Mělo tak dojít na základě ústavního zákona č. 330/1938 Sb. z. a n., o zmocněních ke změnám ústavní listiny a o mimořádné moci nařizovací (KUKLÍK, SKŘEJPKOVÁ: *Kořeny a inspirace...*, s. 175-176).

po roce 1945, kdy byla osnova revidována a byla iniciována odborná debata ohledně rekodifikace. Činnost projevovala především Komise pro kodifikaci a unifikaci civilního práva při Pověření spravedlnosti a subkomise pro přípravu slovenské verze občanského zákoníku při tomto Pověření.⁴⁶

Přestože všechny zdlouhavé snahy o unifikaci a rekodifikaci soukromého práva byly dovedeny téměř do konce, přes všechny problémy, se kterými se nejen legislativci, ale i odborná právnická veřejnost potýkala, nebyl návrh zákona přijat. Nejbližší mezník pro normy občanského práva přišel až v roce 1950, přijetím zákona č. 114/1950 Sb., občanského zákoníku.

2.2 Inspirační zdroje vládního návrhu

Nejvýraznějším vlivem na podobu VN měl nepochybně ABGB. Kromě tohoto textu se ve vládním návrhu projeví i jiné rakouské předpisy mimo ABGB, tehdejší slovenské právo a právo platné na Podkarpatské Rusi. Významným faktorem byla také uherská osnova z roku 1913 a vídeňská osnova mezinárodního soukromého práva. Inspiraci poskytly také mnohé zahraniční kodexy. Byly jimi především francouzský, švýcarský a německý občanský zákoník. Do rekodifikačních snah zasahovala také judikatura, především Nejvyššího soudu a početné československé právní normy. Nelze zapomenout na eminentní úlohu právní vědy, která se jmény Randa, Tilsch, Schey a Wellspacher podstatně dopomohla textu osnovy meziválečného VN.⁴⁷

Tak jako se s mnohými změnami ve své dvanáctileté éře vznikání v mnohém měnil současný NOZ, tak i podoba meziválečného vládního návrhu se vyvíjela. První verze osnovy VN měla 1395 paragrafů, jejichž počet se v roce 1931 snížil na 1355⁴⁸ a finální verze měla 1369 ustanovení. Podstatnější však jsou změny obsahové, se kterými se v období první republiky osnova potýkala. Lze poznamenat, že od textu osnovy z roku 1931 se poslední verze lišila v mnoha ohledech. Například tím, že do té finální bylo přidáno ustanovení §4, které upozorňovalo na vliv zásad, plynoucích ze základních ústavních práv, v případě nemožnosti užití analogie.⁴⁹ Byla také vypuštěna ustanovení o rodinném právu a osnova se nezabývala ani problematikou obchodního práva, které mělo být upraveno v samostatném

⁴⁶ KUKLÍK, SKŘEJPKOVÁ: *Kořeny a inspirace...*, s. 175-176.

⁴⁷ HORÁK: *Dějiny kodifikace...*, s. 42.

⁴⁸ KUKLÍK, Jan. Všeobecný zákoník občanský (ABGB) v československém právu 1918-1950. In HRUŠÁKOVÁ, Milana (ed). *200 let ABGB - od kodifikace k rekodifikaci českého občanského práva*. Praha: Leges, 2011, s. 105.

⁴⁹ HORÁK, Ondřej. Poznámky ke genezi ustanovení o výkladu zákona při kodifikaci soukromého práva v letech 1753-1937. In KNOLL, Vilém, BERÁNEK, Petr (eds). *Acta historico-iuridica Pilsneria 2011*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011, s. 114.

zákoně. Absence institutů rodinného práva měla důvody především náboženské a politické. Ozývala se častá kritika takového řešení, jelikož pokud není v občanském zákoníku obsaženo právo rodinné, jako výrazná část soukromého práva, bude zbývající část pouze normou majetkoprávní a nebudou splněny cíle unifikačních snah. Zákon měl nést název „Všeobecný zákoník občanský“, výraz všeobecný zdůrazňoval působnost zákoníku na celém území Československa.⁵⁰

⁵⁰ SKŘEJPKOVÁ: Unifikační pokusy..., s. 219.

3 Metodika srovnávání jednotlivých institutů

Při srovnávání jednotlivých ustanovení NOZ a VN se vychází ze struktury NOZ, v chronologickém sledu jeho paragrafů jsou následně vyhledány a připojeny případné paragrafy VN. Tato metoda byla zvolena z důvodu jednodušší a přehlednější koncepce NOZ, jelikož některá ustanovení VN, týkající se věcných práv, jsou obsažena v různých místech osnovy VN. Výjimkou jsou obecná ustanovení NOZ o věcech, která jsou zahrnuta v úvodní části tohoto kodexu a nejsou přímo připojena k části druhé NOZ.

Kapitola srovnání jednotlivých institutů je systematicky rozdělena do šesti podkapitol, kterými jsou věci a jejich rozdělení, držba, vlastnictví, spoluvlastnictví, právo stavby a věcná břemena, zástavní a zadržovací právo. Přestože poslední dvě kapitoly, tedy právo stavby a věcná břemena a zástavní a zadržovací právo patří do jedné kategorie pátého dílu hlavy druhé části třetí NOZ, jsou rozděleny do dvou podkategorií spíše z praktického hlediska. Materie v nich obsažená je obsáhlá a je vhodnější při srovnání tyto instituty rozdělit. Na konci kapitoly, věnující se srovnání zástavního a zadržovacího práva, je následně uvedeno ještě srovnání celého pátého dílu věcných práv NOZ jako celku.

Způsob srovnání jednotlivých ustanovení byl stanoven tak, že na konci každé podkapitoly srovnání jednotlivých institutů je obsažena tabulka a grafické srovnání shodnosti institutů věcných práv ve VN a NOZ. Ke srovnání byly zvoleny tři kategorie:

1. Obdobná ustanovení
2. Totožná ustanovení
3. Odlišná ustanovení

První kategorie, „obdobná ustanovení“, obsahuje počet paragrafů, které byly vyhodnoceny jako obsahově částečně shodné a naznačují tedy, že se zákonodárce při tvorbě NOZ nechal inspirovat zněním VN. Došlo však k některým obměnám ve znění ustanovení NOZ, které se určitým způsobem liší od předlohy VN. Jako příklad poslouží následující ustanovení:

§ 1008 NOZ Prekluzivní lhůty

(1) Soud zamítne žalobu na ochranu nebo na uchování držby, pokud bude žaloba podána po uplynutí šesti týdnů ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o svém právu i o osobě, která držbu ohrožuje nebo ruší, nejdéle však do jednoho roku ode dne, kdy žalobce mohl své právo uplatnit poprvé.

(2) K námitce vypuzení z držby soud nepřihlédne, pokud ji žalovaný uplatní po uplynutí lhůt stanovených v odstavci 1.

§ 132 VN Zánik žaloby a námitky

Žaloby i námitky lze vnést na soud jen do třiceti dnů ode dne nabytí vědomosti o činu i osobě pachatelově, nikoli však později než do roka od činu.

Kategorie druhá, „totožná ustanovení“, charakterizuje ta ustanovení věcných práv NOZ, která přímo svým zněním vycházejí z VN. Je třeba brát v potaz hojně se vyskytující jazykovou a stylistickou rozdílnost, která však neznamená, že by ustanovení v rámci jeho výkladu mělo jiný význam. Příklad:

§ 1298 NOZ

Vlastníku náleží právo volně nakládat se všemi částmi domu, na které se služebnost bytu nevztahuje, a nesmí mu být znesnadněn potřebný dohled.

§ 317 VN

Vlastník podrží vždy právo, aby volně nakládal se všemi částmi domu, na které se služebnost bytu nevztahuje, a nesmí mu býti znesnadněn potřebný dohled.

Třetí kategorie, „odlišná ustanovení“, vyjadřuje ta ustanovení věcných práv, která jsou v NOZ doplněna nově bez inspirace ve VN. Stejně tak sem spadají i ustanovení, která byla známá oběma kodexům, NOZ však uvádí práva a povinnosti výrazně odlišně. Do této obsáhlé oblasti náleží například i téma bytového spoluvlastnictví a správy cizího majetku. Přestože původně tyto instituty neměly být ve výsledné míře četnosti shodných ustanovení, vyjádřené v procentech, započítány. Jedná se ale o instituty věcných práv a proto bylo rozhodnuto, že započítány budou a tím také mohou demonstrovat změny ve vývoji od doby vzniku VN.

V rámci ustanovení, která spadají do kategorie odlišných ustanovení a obsahují paragrafy, kterými NOZ doplňuje znění VN a jedná se tedy o ustanovení nová, lze poukázat na § 1371 až § 1375 NOZ, o výkonu zástavního práva při více zástavních věřitelích.

Na konci práce je uvedena tabulka ustanovení, která si vzájemně obsahově odpovídají. Levý sloupec tabulky chronologicky uvádí paragrafy NOZ, vedle nichž jsou přiřazeny odpovídající ustanovení VN. Tabulka je rozdělena různým stylem písma, naznačující ustanovení obdobná a totožná. Obdobná ustanovení jsou vyznačena *kurzívou*, totožná

poté **tučně**. V případě, že ustanovení NOZ není přiřazen žádný paragraf VN, znamená to, že se jedná o ustanovení nové či obsahově výrazně odlišné. V tabulce se také vyskytují pole, která obsahují více paragrafů. To znamená, že určitá oblast ustanovení NOZ odpovídá jednomu či více ustanovením VN a naopak. Toto bylo zvoleno zcela zpragmatického důvodu, kterým je šetření místa v tabulkách. V případě, že je jeden odstavec určitého paragrafu uveden samostatně, vyplývá, že přímo konkrétně odpovídá ustanovení druhého kodexu. Pokud je však uveden pouze jeden odstavec NOZ a jiný již ne, je tento neuvedený odstavec nově přidán do NOZ bez inspirace VN. V tabulce lze nalézt i případy, kdy jeden odstavec stejného paragrafu je obdobný a jiný totožný. Tyto případy jsou pro přesnost srovnání individuálně rozděleny, ale výsledně je tento celý paragraf v procentuálním vyjádření započítán jako jeden paragraf obdobné kategorie.

V tabulkách se také nachází text „inst. není ve VN“. Tento případ vyjadřuje, že se jedná o nový institut, který VN neupravoval. V těchto místech nejsou ustanovení, týkající se institutu, který ve VN nebyl, zahrnuta do celkového souhrnu četnosti shodných ustanovení. Typickým příkladem je oblast cenných papírů v části o věcech a jejich rozdělení v NOZ, dále také instituty zastavení podílu v korporaci, zastavení zaknihovaného cenného papíru a zastavení účtu vlastníka zaknihovaných cenných papírů. Jedná se o problematiku obchodního práva a oblast zákona směnečného a šekového, což nebylo součástí meziválečné rekodifikace soukromého práva. Jedná se o velmi problematickou položku, jelikož tyto pasáže mohou značně ovlivnit výsledný souhrn četnosti shodných ustanovení.

4 Srovnání jednotlivých institutů

Tato kapitola se zabývá srovnáním institutů věcných práv NOZ z hlediska jejich inspirace VN. Účelem je srovnat znění textů zmíněných kodexů a krátce seznámit s jednotlivými instituty. Pokud se jedná o institut nový, je snahou s ním alespoň částečně seznámit, případně odkázat v rámci dalších zdrojů. V případě, že se NOZ vůbec neinspire VN z toho důvodu, že daný institut ve VN obsažen není, bude krátce pojednáno o tomto institutu a uvedeno, kde se NOZ inspiroval. Z hlediska přehledného znázornění obsahuje konec každé podkapitoly tabulku a grafické znázornění srovnání jednotlivých paragrafů.

4.1 Věci a jejich rozdělení

4.1.1 Pojem, obsah, předmět

Zákonodárce uvádí definici věci v právním smyslu v obecné části NOZ, v hlavě IV. Konkrétně se jedná o ustanovení § 489 až § 544 NOZ. Tato úvodní pojednání jsou na rozdíl od VN uvedena mimo samotnou část, zabývající se věcnými právy samotnými.

Formulace pojmu „věc“ je v NOZ uvedena pod § 489, a tedy že „*věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí*“. Tato věta je ve VN obsažena v § 80 větě druhé taktéž, avšak zákonodárce se rozhodl pro nahrazení pojmu „člověk“ za slovo „osoba“. Pojem užitečnosti je vnímán objektivně, musí tedy být způsobilá přinášet hospodářský užitek, a tedy vše, co má pro člověka nějakou hodnotu a je mu ku prospěchu.⁵¹ Inspirace meziválečným návrhem je zde zřejmá, jedná se o ustanovení téměř totožné. Původní znění návrhu NOZ z roku 2010 a 2011 obsahovalo slovo „člověk“, ale následně došlo v důsledku pozměňovacího návrhu Ústavněprávního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České Republiky ke změně na současnou „osobu“.⁵² Stejně tak byla z NOZ odstraněna věta „Majetková práva se týkají věcí v právním smyslu“,⁵³ která je obsažena v § 80 VN, věta první.⁵⁴

Z hlediska úvodních ustanovení o věcech NOZ individuálně pojednává o plodu a užitku věci. VN se těmito instituty zvláště nezabývá. Hodnotu věci NOZ zařazuje

⁵¹ *Důvodová zpráva...*, s. 692.

⁵² PSP ČR, V. volební období, sněmovní tisk 835/0, § 461 a PSP ČR, VI. volební období, sněmovní tisk 362/2, bod 78.

⁵³ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1727.

⁵⁴ Viz DOSTALÍK, Petr, HORÁK, Ondřej. *Věc v právním smyslu v novém občanském zákoníku z právněhistorické perspektivy*. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2013, roč. 21, č. 1, s. 14-21.

do všeobecných ustanovení, VN jej v části, zabývající se věcmi cenitelnými a necenitelnými, vede pod pojmem cena věci. Obsahově jsou ustanovení obou textů stejná. Ustanovení o věci, určené k veřejnému užívání, je zcela inspirováno § 98 VN.

V rámci těchto ustanovení se NOZ také specificky zabývá ve 4. dílu cennými papíry. VN takové ustanovení neobsahoval. Problematika cenných papírů byla před účinností NOZ uvedena v zákoně o cenných papírech.⁵⁵ Nově NOZ obsahuje definici pojmu cenný papír, navíc, oproti předchozí úpravě, považuje cenný papír za věc. Předchozí právní úprava jej chápala jako jinou majetkovou hodnotu. Pojem cenného papíru byl prvně použit v ADHGB,⁵⁶ institut spadá do oblasti obchodního práva. Jak je již výše uvedeno, rekonstrukce soukromého práva se týkala především práva občanského a nezahrnovala úpravu obchodního práva. Práce proto nebude započítávat do výsledného souhrnu srovnání četnosti shodných ustanovení problematiku cenných papírů, stejně jako další instituty obchodního práva, jako jsou zastavení podílu v korporaci, zastavení cenného papíru nebo zaknihovaného cenného papíru a zastavení účtu vlastníka zaknihovaných papírů.

4.1.2 Rozdělení věcí

Již při prvním pohledu na ustanovení obou textů si lze jasně povšimnout značné podobnosti. Jak VN, tak i NOZ shodně dělí věci na hmotné a nehmotné, nemovité a movité, věci zastupitelné, zužitvatelné a věc hromadnou. NOZ uvádí institut obchodního závodu, pobočku, a také hovoří o obchodním tajemství.⁵⁷ VN takováto pojednání neobsahoval.

NOZ se tak vrací k dělení podle tradičních kritérií. Dílčí instituty zákonodárce vymezuje při aplikaci zásady *omnis definitio in iure civili periculosa est*,⁵⁸ kdežto VN uváděl dělení věcí vymezením obou protějšků.

4.1.3 Součást věci a příslušenství věci

Systematické rozdělení součásti věci a jejího příslušenství v NOZ se určitým způsobem liší od VN v tom ohledu, že nyní zvlášť definuje součást věci. Tedy že součástí věci se rozumí „vše, co k ní podle její povahy náleží a co nemůže být od věci odděleno, aniž se tím věc znehodnotí“. Tato obecná definice nemá původ ve VN, protože tento návrh

⁵⁵ Zákon č. 600/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ KOTÁSEK, Josef a kol. *Kurs obchodního práva. Právo cenných papírů*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 11-12.

⁵⁷ SKŘEJPEK, Michal. Římské právo a nový občanský zákoník I.: Věci a jejich dělení [online]. *Všehrd*, 2014 [cit. 27. června 2015]. Dostupné na <<http://casopis.vsehrd.cz/2014/04/rimske-pravo-a-novy-obcansky-zakonik-i-veci-a-jejich-deleni/>>.

⁵⁸ Zásada souvisí s legislativním pravidlem, při kterém zákonodárce definuje jeden z párových pojmů a druhý bude následně zjištěn užitím výkladu a *contrario*. *Důvodová zpráva...*, s. 124.

uváděl pouze v rámci § 84, části věci nemovité.^{59,60} Je důležité poznamenat, že NOZ se v § 506 navrácí k superficiální zásadě, tedy že stavba, kromě staveb dočasných, je součástí pozemku, včetně prostoru nad a pod povrchem, která přímo navazuje na znění §84 VN. Stejně tak je shodné ustanovení o rostlinstvu na pozemku vzešlém, které je také součástí tohoto pozemku.

U „stroje“ v § 508 NOZ je až na určité aspekty patrná podobnost s ustanovením § 88 VN, kdy se oba texty shodují na tom, že stroje nejsou částí věci nemovité, zapsané ve veřejném seznamu, pokud je se souhlasem jejího vlastníka do takového seznamu zapsána výhrada, že stroj jeho vlastnictvím není.

Současná definice příslušenství věci v § 510 odst. 1 NOZ, stejně jako VN v § 805 uvádí, že příslušenství věci je vedlejší věc vlastníka u věci hlavní, je-li účelem vedlejší věci, aby se jí trvale užívalo společně s hlavní věcí. NOZ dále přidává frázi „v rámci jejich hospodářského určení“. Oba texty shodně uvádějí, jak NOZ v § 510 odst. 1, tak i VN v § 87, že věc nepřestává být příslušenstvím, pokud byla přechodně od věci hlavní odloučena a stanovují, že při pochybnostech, zda je něco příslušenstvím věci, se případ posoudí podle zvyklostí. Zákonodárce nově zavádí v § 510 odst. 2 vyvratitelnou právní domněnku, že se účinky převodu i přechodu vlastnického práva ohledně věci hlavní týkají i příslušenství, tedy tzv. zásada *accessorium sequitur principale*.⁶¹ Zásada je v NOZ uvedena široce, čímž se částečně odlišuje od myšlenky meziválečné rekonstrukce, protože autoři VN počítali s problematickým aspektem této zásady a proto ji do osnovy VN v obecné rovině nezařadili.⁶²

VN obsahoval také demonstrativní výčet toho, co nejčastěji bývalo příslušenstvím ve svém § 86. Tímto se NOZ neinspiroval, naopak nově přidal ustanovení o příslušenství stavby v § 512.⁶³ U příslušenství pohledávky lze spatřit souvislost s § 115 VN, který uváděl, že poctivému držiteli náleží všechny oddělené plody věci.⁶⁴

⁵⁹ Poprvé se lze s takovým ujednáním setkat až v § 24 OZ/50, který se značně podobá dnešní verzi: „Součástí věci je vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být odděleno, aniž by se tím věc nebo její oddělitelná část poškodila nebo podstatně znehodnotila.“

⁶⁰ ELIÁŠ, Karel. Součást věci a příslušenství věci. *Ad Notam*, 2007, roč. 13, č. 4, s. 104.

⁶¹ Tím se zákonodárce odlišuje od názoru judikatury Nejvyššího soudu, který tuto zásadu nejprve odmítal a později požadoval, aby při právním úkonu, směřujícím k převodu práva k věci hlavní, byla vyjádřena i vůle k převodu příslušenství, viz LAVICKÝ: *Občanský zákoník I. Obecná část...*, s. 1810.

⁶² HORÁK, Ondřej. Sdílí příslušenství osud věci hlavní? Ke změnám v souvislosti s novým občanským zákoníkem. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 6, s. 192-193.

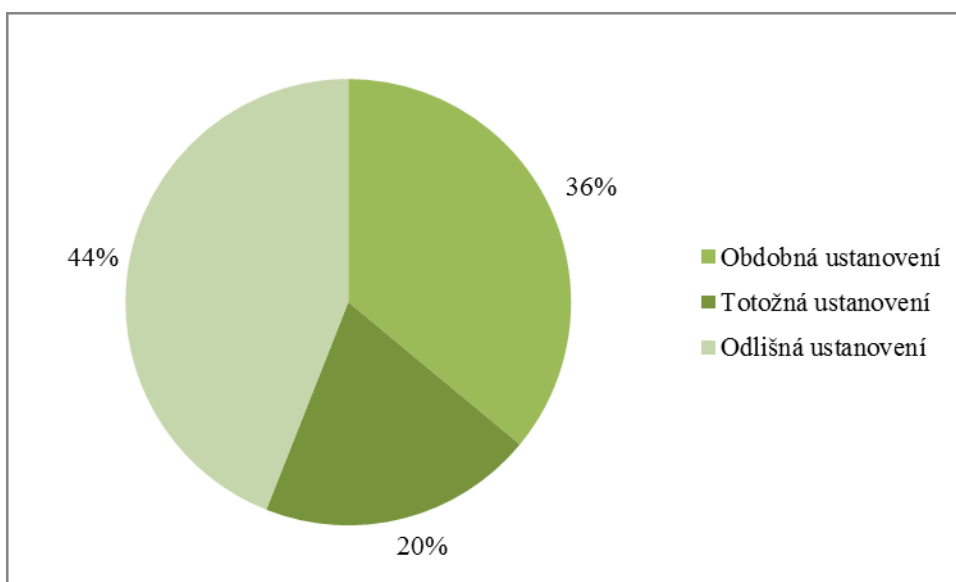
⁶³ Výslovná úprava příslušenství stavby se nově objevuje právě až v NOZ, předchozí civilní kodexy tento institut neobsahovaly. Zde NOZ navázal na ABGB ve svém § 297, viz tamtéž.

⁶⁴ Tamtéž.

4.1.4 Zhodnocení inspirace vládním návrhem - věci a jejich rozdělení

Hlava čtvrtá v obecné části NOZ, definující institut věci a jejich rozdělení, je jednou z oblastí současné soukromoprávní úpravy, u které lze tvrdit, že se v mnoha ustanoveních nenechala intenzivně inspirovat meziválečnou rekonstrukcí, respektive NOZ obsahuje mnohá nová ustanovení. Některá rozvádí, avšak vedle toho zavádí i nové instituty, které VN nezahrnoval. Celková shodnost v této oblasti je po srovnání 56 % ustanovení NOZ, která jsou alespoň částečně shodná s VN. Jak vyplývá z následující tabulky a grafu, nalezneme zde více obdobných ustanovení, nežli totožných. Do výsledného procentuálního hodnocení není započítán institut cenných papírů.

Celkem §§ NOZ	56
Celkem §§ VN	19
Obdobná ustanovení	9
Totožná ustanovení	5
Odlišná ustanovení	11
Četnost shodných ustanovení	56 %
<i>Ustanovení instit. VN neupravených</i>	<i>31</i>

4.2 Držba

4.2.1 Pojem, obsah, předmět

V prvním dílu, předcházejícímu úpravě držby, který se věnuje obecným ustanovením věcných práv NOZ, zákonodárce uvádí problematiku zápisu věcných práv ve veřejných seznamech, konkrétně v ustanoveních § 979 až § 986 NOZ. VN taková ustanovení neobsahuje a již zpočátku oddělení, týkajícího se věcných práv, se věnuje institutu držby. V období první republiky se problematika veřejných seznamů, především pozemkového katastru, řídila tehdejšími katastrálními zákony.⁶⁵ V NOZ se tedy jedná o ustanovení nová, avšak budou započítána do výsledného souhrnu četnosti shodných ustanovení.

NOZ kategorizuje držbu v dílu 2., hlavy II., VN ji uvádí v hlavě 5. prvního oddělení, dílu druhého. Většina ustanovení NOZ o držbě téměř doslova přebírá znění VN. Nynější právní úprava držby, stejně jako VN, nedefinuje přímo pojem držby. Na rozdíl od předchozího OZ/64, který řešil držbu věci a držbu práva, NOZ preferuje široké pojetí věci, které zahrne i práva. U držby nyní platí, že držet nelze věc, ale právo k této věci.⁶⁶ Oba dokumenty identicky požadují, aby držba byla řádná, poctivá a pravá. Držba řádná si zakládá na platném právním důvodu. Poctivý je držitel tehdy, když má z přesvědčivého důvodu za to, že mu právo, které vykonává, patří, náleží. VN k tomuto vyjádření dodává v § 110 poctivost nebo nepoctivost právnických osob. V rámci současné právní úpravy se v tomto ohledu vychází z obecných ustanovení o právnických osobách.⁶⁷

Následující aspekty držby, jako je držba vlastnického práva, ochrana, uchování a zánik držby a spoludržba, upravují oba texty totožně.

4.2.2 Druhy držby

NOZ rozšiřuje držbu z řádné, kterou požaduje VN, také o držbu poctivou a pravou v § 991 až § 995 NOZ. Řádnou rozumíme držbu, která se zakládá na platném právním důvodu. Poctivým držitelem je ten, kdo má z přesvědčivého důvodu za to, že mu náleží právo, které vykonává. A o pravou držbu jde dle § 993 NOZ tehdy, jestliže se neprokáže, „že se někdo vetřel v držbu svémocně nebo že se v ni vloudil potajmu nebo lstí, anebo že někdo usiluje proměnit v trvalé právo to, co mu bylo povoleno jen výprosou“.

⁶⁵ Zákon č. 177/1927 Sb. z. a. n., o pozemkovém katastru a jeho vedení. Před platností tohoto zákona se vycházelo ze zákona č. 83/1883 ř. z., o evidenci katastru daně pozemkové. Viz Státní správa zeměměřictví a katastru. *Stručná historie pozemkových evidencí* [online]. CUZK.cz, 2013 [cit. 23. října 2015]. Dostupné na <<http://www.cuzk.cz/Katastr-nemovitosti/O-katastru-nemovitosti/Historie-pozemkovych-evidenci.aspx>>.

⁶⁶ ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Věcná práva v kostce*. Praha: Linde Praha, 2014, s. 15.

⁶⁷ SPÁČIL, Jan a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 92.

V § 994 NOZ také nalezneme, obdobně jako ve VN, vyvratitelnou právní domněnku, že se má za to, že držba je řádná, poctivá a pravá, tedy pokud nebude prokázáno jinak.

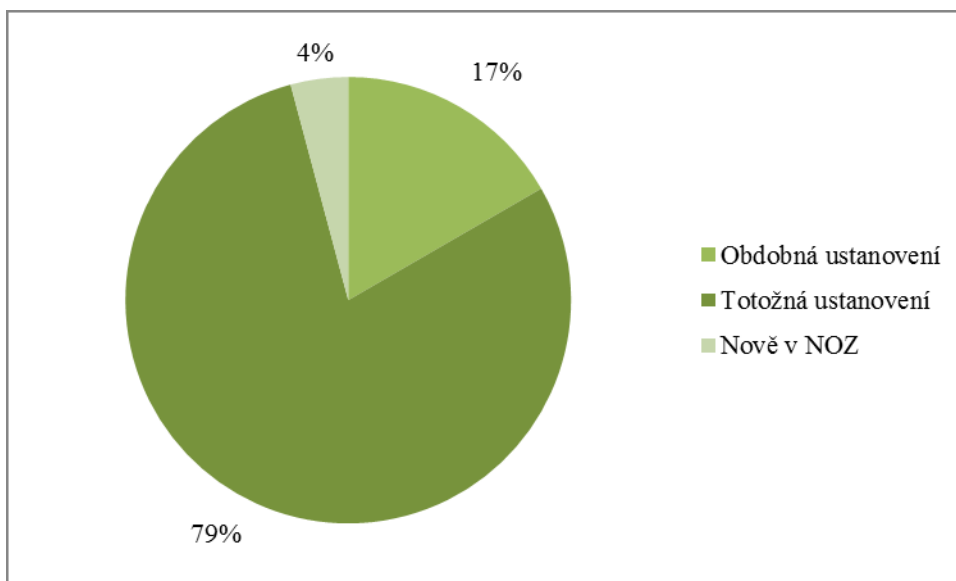
Při držbě vlastnického práva má na základě § 996 NOZ poctivý držitel v mezích právního řádu věc držet a užívat ji. Může ji také zničit, aniž by za takové jednání byl někomu odpovědný. Stejně tak mu náleží oddělené plody věci a dospělé užitky. Poctivý držitel má nárok na nutné náklady, kterých bylo k zachování věci třeba, včetně účelných nákladů, vynaložených na zvýšení užitečnosti a hodnoty věci.

Za určitou odlišnost je možné označit znění § 1006 NOZ, kde zákonodárce vypustil několik práv, která lze najít v § 128 VN. Jednalo se o opětovné zmocnění nemovitosti, na které měli také nárok z rozkazu držitele i domácí lidé. Byla také v § 1008 NOZ rozšířena prekluzivní subjektivní lhůta k podání žaloby na ochranu držby z třiceti dnů (§ 132 VN) na šest týdnů.

4.2.3 Zhodnocení inspirace vládním návrhem - držba

Oproti předchozí podkapitole můžeme s jistotou tvrdit, že institut držby je v NOZ téměř zcela totožný jako jeho znění v osnově VN. Z následující tabulky plyne 96 % alespoň shodných ustanovení. Na rozdíl od předchozí oblasti však převládají totožná ustanovení nad shodnými. Z tohoto faktu vyplývá, že institut držby opravdu téměř zcela kopíruje osnovu VN. Problematika veřejných seznamů to této tabulky není započítána, protože nespadá do institutu držby, přestože je brána v potaz v konečném hodnocení všech ustanovení.

Celkem §§ NOZ	24
Celkem §§ VN	36
Obdobná ustanovení	4
Totožná ustanovení	19
Odlišná ustanovení	1
Četnost shodných ustanovení	96 %

4.3 Vlastnictví

4.3.1 Pojem, obsah, předmět

Problematice vlastnictví náleží v NOZ díl třetí, který se následně dělí do dvou oddílů. Prvním je Povaha vlastnického práva a jeho rozsah, druhý oddíl nese název nabytí vlastnického práva. Druhý oddíl se následně dělí do osmi pododdílů. Těmi je například přivlastnění a nález, přirozený přírůstek, umělý přírůstek a další. VN v rámci své systematiky vlastnictví zahrnuje v hlavách šest až devět přičemž jednotlivé hlavy pojednávají o vlastnictví a jeho ochraně, další je nabytí vlastnictví přivlastněním a nálezem a nabytí vlastnictví přírůstkem. V hlavě deváté poté následuje problematika převodu vlastnictví a podobné případy jeho přechodu. Z výše zmíněného tedy lze usoudit, že zákonodárce v NOZ zvolil odlišnou systematiku, avšak přesto se v textech nachází mnoho obsahově shodných ustanovení.

Definici pojmů vlastnictví a vlastnické právo v NOZ nenalezneme, stejně jako tomu bylo ve VN.⁶⁸ Důvodová zpráva k NOZ definuje vlastnické právo jako subjektivní právo vlastníka k předmětu tohoto práva, přičemž tento předmět se označuje vlastnictvím. Na rozdíl od předchozí právní úpravy OZ/64 již nedochází k zaměňování pojmů vlastnictví a vlastnické právo.⁶⁹ NOZ uvádí v § 1011, že vše, co komu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné,

⁶⁸ K nástinu možné definice vlastnictví a problematice zaměňování pojmů vlastnictví a vlastnické právo viz ZUKLÍNOVÁ: *Věcná práva...*, s 23-24.

⁶⁹ *Důvodová zpráva...*, s. 206-262.

jsou jeho vlastnictvím.⁷⁰ Ve finální podobě VN bylo možné ještě do roku 1931 nalézt obdobné ustanovení, které však bylo následně vypuštěno.⁷¹

4.3.2 Omezení vlastnického práva

Problematika imisí se však na rozdíl od OZ/64 inspiruje zněním z VN při rozšíření demonstrativního výčtu jednotlivých projevů imisí. Imisemi se podle § 1013 NOZ rozumí omezení vlastnického práva vlastníka, aby se zdržel všeho, co působí, že odpad, voda, kouř, prach a další podobné účinky, uvedené v tomto ustanovení, vnikají na pozemek souseda. Demonstrativní výčet se v NOZ i VN liší, podstata je ale zachována. Tedy že tyto rušivé elementy v míře nepřiměřené místním poměrům podstatně omezují obvyklé užívání pozemku. NOZ zde nově ve zmíněném § 1013 uvádí, že výše zmíněné platí i pro vnikání zvířat.

Ustanovení o rozhradách NOZ systematicky přidává do tohoto oddílu, avšak ve VN je třeba je hledat až v hlavě desáté, zabývající se spoluvlastnictví. Přesto můžeme tvrdit, že zákonodárce se téměř zcela nechal úpravou rozhrad ve VN inspirovat. Nový je pouze § 1027, zajišťující úlohu stavebního úřadu a povinnost oplotit pozemek.

Oproti předchozímu dílu, zabývajícímu se držbou, lze usoudit, že se zákonodárce při tvorbě ustanovení prvního oddílu o povaze vlastnického práva a jeho rozsahu, nechal inspirovat zněním VN mírněji. Až na několik částečně shodných ustanovení nalezneme v NOZ mnoho paragrafů, které VN ve zmíněné oblasti neobsahoval. Reprezentativním příkladem je hlavně institut nezbytné cesty, uvedený v § 1029 až 1036 NOZ. Vlastník nemovitosti, na níž nelze řádně hospodařit z důvodu nepřístupnosti, je oprávněn za náhradu požadovat po sousedovi právo nezbytné cesty. Podobné ustanovení ve VN nenalezneme.⁷²

Institut rozhrad ustanovuje NOZ velmi obdobně, jako VN, s tím rozdílem, že VN jej umísťuje až do hlavy desáté o spoluvlastnictví. Přes shodná ujednání NOZ nově přidává žalobu na oplocení pozemku v § 1027, se kterou se setkáváme poprvé. Předchozí úpravy žalobu přímo nezmiňovaly.⁷³

⁷⁰ Více k pojmu věci jako předmětu vlastnického práva viz HORÁK, Ondřej. Rekodifikační pokus v první Československé republice. In FRÝDEK, Miroslav, TAUCHEN, Jaromír (eds). *Soukromé právo v proměnách věků. Sborník příspěvků z Letní školy*. Brno: Masarykova Univerzita, 2011, s. 171-172.

⁷¹ „Ve vlastnictví mohou být jen věci hmotné, nemovité i movité. V závěrečné redakci byl paragraf ten vypuštěn, když převládlo mínění, že ani z teoretických důvodů není zapotřebí pojem vlastnictví takto obmezovati a že naopak pružný pojem vlastnictví zasluhuje přednosti.“ (Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se vydává občanský zákoník, k hlavě 6 (§§ 136 až 155 VN) [online]. [cit. 10. srpna 2015]. Dostupné na <http://www.senat.cz/informace/z_historie/tisky/4vo/tisky/T0425_18.htm>).

⁷² Do nabytí účinnosti středního zákoníku problematiku částečně zajišťoval zákon č. 140/1896 ř. z., o propůjčování cest nezbytných a obecná ustanovení tehdejší platné úpravy o služebnostech, převzaté z ABGB. Následně bylo možné zřídit právo nezbytné cesty podle Stavebního zákona z r. 1976. Viz SPÁČIL: *Občanský zákoník III. Věcná práva...*, s. 196.

⁷³ SPÁČIL: *Občanský zákoník III. Věcná práva...*, s. 186.

Znění § 1037 až § 1039 NOZ pojednává o vyvlastnění a omezení vlastnického práva, VN jej uvádí v § 144. Systematika těchto paragrafů je odlišná, částečná inspirace je zde patrná, ale současná úprava rozšiřuje úpravu vyvlastnění. Jak NOZ, tak i VN shodně tvrdí, že vyvlastnění je možné z důvodu veřejného zájmu a za přiměřenou náhradu. Nynější úprava v NOZ rozděluje vyvlastnění a omezení vlastnického práva a řeší podmínky, nutné k jejich uskutečnění. Konkretizuje také výši a způsob náhrady.

4.3.3 Ochrana vlastnického práva

Značnou inspiraci můžeme nalézt také v případě ochrany vlastnického práva. Tu reprezentuje možnost vlastníka věci podat žalobu na vydání věci tím, kdo věc neoprávněně zadržuje. NOZ zde v rámci druhého odstavce § 1040 ještě dodává, že nabytím vlastnického práva zcizitelem se nabyvatel stává vlastníkem věci. Podobné tvrzení se týká i nutnosti při domáhání se věci tuto věc náležitě popsat dle podmínek v § 1041. Možnost ochrany vlastníka, domáhat se ochrany proti každému, kdo neprávem zasahuje, obsahují oba zákoníky totožně.

Obdobně také nalezneme částečně shodné ustanovení o ochraně domnělého vlastnického práva. NOZ tento institut upravuje v § 1043 a § 1044 s tím, že na řádného, poctivého a pravého držitele se hledí jako na vlastníka proti tomu, kdo mu věc zadržuje či ho jinak ruší bez právního důvodu, popřípadě pokud je tento důvod stejně silný nebo slabší. Takovému držiteli tedy náleží reivindikační i negatorní žaloba, která je nazývána jako žaloba *publiciánská*. Tudíž oprávněný držitel není vázán na podání žaloby vlastníkem věci. V tomto případě žalobci postačí, pokud prokáže, že je kvalifikovaným držitelem, jinak platí vše, co platí pro ochranu vlastnického práva obecně. Osnova NOZ jej nejprve neobsahovala, v roce 2007 však bylo ustanovení doplněno. K obecným žalobám na ochranu vlastnického práva tak byla ještě upravena ochrana domnělého vlastnického práva.⁷⁴ Zmíněné ustanovení § 1043 odst. 1 NOZ však nezajišťuje ochranu pouze žalobci, ale i žalovanému, který se žalobě ubrání v případě, že prokáže, že jeho právní důvod je silnější nebo stejně silný. Toto doplňuje ještě odst. 2 téhož ustanovení, který považuje bezúplatné nabytí jako slabší právní důvod, než je nabytí za úplatu.⁷⁵

4.3.4 Nabytí vlastnického práva

Otázku nabývání vlastnického práva dělí, jak je uvedeno výše, NOZ do osmi pododdílů, VN strukturalizuje vlastnické právo a jeho nabývání do tří hlav. Tato oblast

⁷⁴ HORÁK, Ondřej. Ochrana oprávněného detentora proti zásahům třetích osob (ke kořenům a výkladu § 1044 ObčZ). *Právní rozhledy*, 2015, roč. 23, č. 4, s. 116-117.

⁷⁵ SPÁČIL: *Občanský zákoník III. Věcná práva...*, s. 252.

věcných práv se výrazně inspiruje VN. Prvním způsobem nabytí vlastnického práva dle NOZ je přivlastnění a nález. Oba texty se shodují na tom, že věc, která nikomu nepatří, si každý může přivlastnit, nebrání-li tomu zákon. NOZ zde v § 1045 odst. 1 na rozdíl od VN dodává podmínku, že tomu nesmí bránit ani právo jiného na přivlastnění věci a také doplňuje v § 1045 odst. 2, že opuštěná nemovitá věc připadá do vlastnictví státu. Následující problematika přivlastnění zvířat sice částečně vyplývá z VN, ale subkomitét se jim věnoval jen v § 157. Tímto jsou částečně ovlivněny § 1046 a § 1047 NOZ. Další ustanovení o zvířatech v tomto pododdíle jsou v NOZ upraveny nově, předchozí občanskoprávní kodexy se zvířaty, jako věcmi speciálními, zvlášť nezabývaly.⁷⁶ Toto platí tedy i pro § 1058 a § 1059, věnující se nálezu zvířete. Ty jsou v NOZ taktéž upraveny nově, bez vlivu VN.

V rámci nálezu věci se oba texty shodují na domněnce, že nalezená věc není opuštěná a každý si chce podržet své vlastnictví. NOZ v § 1051 dodává, že kdo věc najde, nesmí ji bez dalšího považovat za opuštěnou a přivlastnit si ji. Obdobná je také povinnost nálezce v § 1052 NOZ věc vrátit tomu, kdo ji ztratil a pokud nezná takovou osobu, je povinen do tří dnů oznámit nález obci, na jejíž území došlo k nálezu a nálezce má nárok na nálezné. Další postup při nakládání s nálezem a vymezení nálezného můžeme taktéž označit jako velmi podobné v obou textech. O nálezu věci zakopané, zazděné nebo jinak skryté uvádí NOZ v § 1063, jako i VN totožně v § 167, že pro ně platí totéž, co pro nález věci ztracené. Z hlediska nálezného v § 1056 došlo k opisu z § 163 VN pro upřesnění výše nálezného desetiny ceny nálezu a má-li zvláštní hodnotu pro vlastníka, tak se odměna vyměří podle slušného uvážení. Nálezné nálezci nenáleží, pokud vlastník o úkrytu věci věděl. NOZ poté rozvádí, jak je třeba postupovat, pokud není zřejmé, komu skrytá věc patří a že osoba zjednaná k nalezení věci není nálezcem a náleží jí jen odměna za hledání, byla-li ujednána. VN ještě v § 169 až § 172 řeší nález pokladu, v NOZ poklad nenajdeme a proto se na tento institut použijí ustanovení o nálezu věci skryté.⁷⁷

Pododdíly 2 až 4 NOZ se zabývají variantami přírůstku, jakožto způsobem nabytí vlastnického práva. VN tyto tři možnosti sjednocuje do hlavy 8, avšak oba texty shodně dělí přírůstek na přirozený, umělý a smíšený.

Stejně jako VN i NOZ, konkrétně v § 1066, na první místo dosazuje v přírůstek nemovité věci. K tomuto přirozenému způsobu kodexy sdělují, že plody, které pozemek bez obdělávání vydává, náleží vlastníku pozemku. NOZ doplňuje poslední větou § 1066, že totéž obdobně platí o přirozených plodech jiných nemovitých věcí. Následuje totožné

⁷⁶ LAVICKÝ: *Občanský zákoník I. Obecná část...*, s. 1747.

⁷⁷ SPÁČIL: *Občanský zákoník III. Věcná práva...*, s. 280.

ustanovení § 1067 NOZ a § 186 VN o tom, že strom náleží tomu, na jehož pozemku vyrůstá kmen a pokud je na hranici, je společný vlastníkům dotčených pozemků. VN však toto ustanovení zařazuje až do přírůstku smíšeného. NOZ uvádí jako další přírůstek naplaveninu a strž v § 1068 až § 1071, což je ustanovení nové a není poznamenáno VN, stejně jako přírůstek movité věci, který náleží jejímu vlastníkov.

Plody zvířete jsou upraveny § 1072 NOZ zcela stejně jako v § 175 VN tak, že náležejí vlastníku zvířete a dále odměna za oplodnění zvířete náleží pouze v případě, že byla předem ujednána, což NOZ upravuje v odst. 2.

Umělý přírůstek je v NOZ rozdělen na zpracování, smíšení, stavbu a přestavek, kdežto VN smíšení vynechává. NOZ se sice částečně nechal inspirovat ustanovením § 176 až § 179 VN, avšak znění jednotlivých odstavců zvolil odlišně. NOZ nejprve v § 1074 uvádí, komu náleží vlastnictví při vytvoření nové věci, která vznikla zpracováním movitých věcí několika vlastníků tak, že je nelze vrátit do původního stavu. A to tak, že náleží tomu, kdo nejvíce přispěl prací nebo materiálem. Dále uvádí, jak postupovat, když zpracovatel nebyl v dobré víře v § 1075. V takovém případě se rozhodne vlastník, zda si věc ponechá či bude požadovat náhradu. Pokud následně nelze určit jediného vlastníka nové věci, náleží věc do spoluvlastnictví dotčených vlastníků, na základě § 1076. Nelze jednoznačně určit, které ustanovení NOZ přímo odpovídá VN, můžeme však konstatovat, že znění § 1074 až § 1076 obsahově odpovídá částem § 176 až 178 VN. K téměř doslovné shodě dochází v případě § 1077 NOZ, když se použije cizí věc na opravu jiné věci. NOZ také zpracovává smíšení v § 1078 až § 1081, čemuž se VN individuálně nevěnoval. Ustanovení o zpracování se tedy mělo použít i v případě smíšení.

Struktura a shodné znění je zachováno v úpravě umělého přírůstku stavby v § 1038 až § 1087 NOZ. Navazuje se zde na zásadu *superficies solo cedit* a tedy pokud někdo užije cizí věc pro stavbu na svém pozemku, stane se stavba součástí takového pozemku a následně dojde k náhradě hodnoty užití věci jejímu vlastníku vlastníkem pozemku. Při zřízení stavby na cizím pozemku se dle § 1084 NOZ vlastníkem stavby stane vlastník pozemku. NOZ zde nově ustanovením § 1085 přikládá roli soudu, který na návrh vlastníka pozemku může rozhodnout o odstranění stavby a uvedení pozemku do původního stavu. Znění § 1086 odst. 1 o právu domáhat se převedení pozemku na stavitele v dobré víře za obvyklou cenu skoro doslova odpovídá § 182 VN. Avšak odst. 2 tohoto paragrafu říká, že soud na návrh některé ze stran přikáže pozemek do vlastnictví zřizovatele stavby a rozhodne o jeho povinnosti zaplatit vlastníku pozemku náhradu. VN situaci neřeší a pouze v § 182, větě druhé, uvádí, že v případě, že stavebník není v dobré víře, stanou se spoluvlastníky podle hodnoty pozemku

a stavby. Malou část stavby, přesahující na malou část cizího pozemku, tedy přestavek, upravují texty odlišně. Inspirace je zde patrná, ale zákonodárce rozhodl, že v § 1087 NOZ bude na rozdíl od VN platit, že na toho, kdo nebyl v dobré víře, přechod vlastnictví přestavku neplatí.

Smíšený přírůstek upravují § 1088 NOZ a § 185 VN zcela totožně. Pokud dojde k osetí pozemku cizím semenem nebo osázení cizími rostlinami, náleží vlastníku pozemku, co takto přibude; u rostlin až po zapuštění kořenů.

4.3.5 Vydržení

Při realizaci vydržení, jedním ze způsobů nabytí vlastnického práva, se zákonodárce odchýlil od verze VN. Meziválečný návrh totiž umístil ustanovení o vydržení, současně s promlčením do 47. hlavy, konkrétně § 1321 až 1344, díl třetí, v rámci společných ustanoveních o právech majetkových. Oba texty uvádějí řádné a mimořádné vydržení. Řádné vydržení vyžaduje podle § 1089 a následující řádnou, poctivou a pravou držbu. Ke splnění je dále třeba uplynutí vydržecí doby, která je v § 1091 NOZ pro movité věci tři roky a pro nemovité věci deset let. VN vyžadoval pro nemovitosti dobu třiceti let. Dle zmíněného § 1091 NOZ musí být vydržecí doba nepřerušena. Ta se přeruší, pokud dojde v průběhu vydržecí doby k nevykonávání držby po dobu jednoho roku na základě § 1093 NOZ.

Obdobně také NOZ řeší mimořádné vydržení v § 1095, když tvrdí, že pokud uplyne dvojnásobně dlouhá vydržecí doba, i když držitel neprokáže právní důvod vydržení, avšak pouze při poctivém úmyslu. NOZ doplňuje § 1096 započtení vydržecí doby předchůdce, zákaz vydržení pro zákonného zástupce a zastoupeného, opatrovníka a opatrovance a poručníka a poručence a § 1097. Nakonec v § 1098 uvádí nemožnost běhu promlčecí doby za trvání manželství a u výše uvedených zastoupení a formy péče o nezletilého.

4.3.6 Převod vlastnického práva, nabytí od neoprávněného

Při porovnávání úprav převodu vlastnického práva a nabytí vlastnického práva od nevlastníka by šlo krátce poznamenat, že NOZ nenásledoval znění VN. To již vyplývá z počtu shodných ustanovení. V této oblasti vlastnictví je jich alespoň částečně shodných pouze pět z celkového počtu šestnácti ustanovení v NOZ. VN k převodu vlastnictví vyžadoval právní důvod a úkon, kterým se převod dovršuje, přičemž dělil dovršení převodu u movitých věcí, nemovitostí, věcí nemovitých zapsaných a nezapsaných ve veřejných knihách a při dočasných stavbách. Dnešní úprava § 1099 NOZ dělí převod na převod k věci určené jednotlivě, které se převádí smlouvou k okamžiku účinnosti, ledaže zákon nebo ujednání stanoví jinak. Dále převod movité věci dle § 1101 NOZ, zapsané ve veřejném seznamu,

ke kterému dochází zápisem do takového seznamu. Zmiňuje také zvlášť převod vlastnického práva k cenným papírům a zaknihovaným cenným papírům. Co se týká převodu vlastnického práva k nemovité věci v § 1105, konkrétně takové, která je zapsána ve veřejném seznamu, zde se oba texty shodují, že k převodu dochází zápisem do veřejného seznamu. Totožné je ustanovení § 1108 o tom, že kdo nabude vlastnické právo, nabude také práva a povinnosti s věcí spojená.

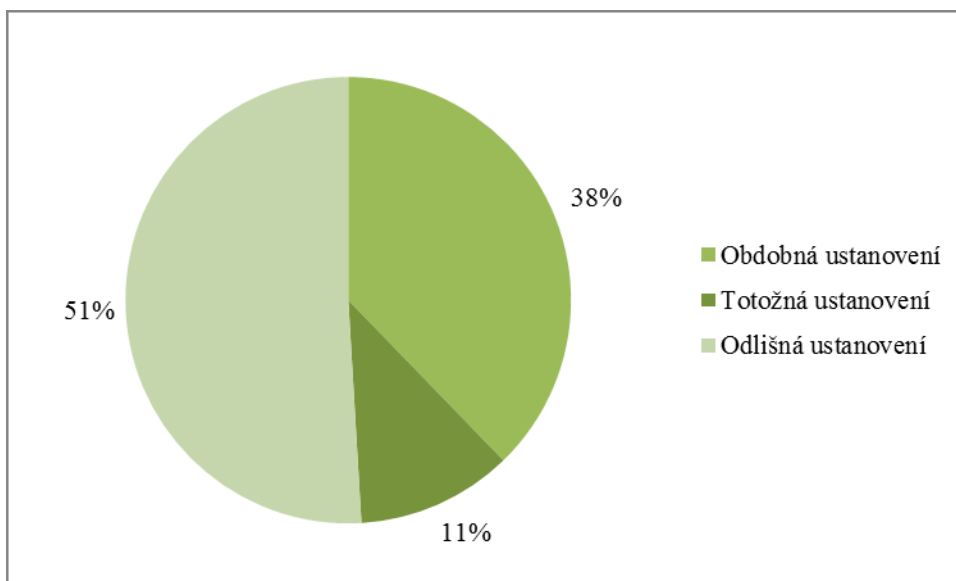
Nabytí vlastnického práva od neoprávněného je značně rozdílné a nelze o žádném z dotčených ustanovení NOZ tvrdit, že by přímo souvisely s ustanoveními VN, který v tomto případě pouze uvádí, že nikdo zpravidla nemůže převést více práv, než má sám. O převodu od nevlastníka odkazuje na ostatní ustanovení VN i jiných zákonů.

Za zčásti shodné můžeme u textu NOZ i VN považovat až ustanovení o nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci, ke kterému dochází dnem, který je v takovém rozhodnutí určen.

4.3.7 Zhodnocení inspirace vládním návrhem - vlastnictví

Obsáhlá problematika vlastnictví je jednou z dalších oblastí, kde se NOZ částečně odlišuje od VN, pořád však můžeme tvrdit, že s 49 % shodných ustanovení se zákonodárce nechal inspirovat VN. Úroveň odlišnosti také reflektuje převládání obdobných ustanovení nad totožnými.

Celkem §§ NOZ	104
Celkem §§ VN	84
Obdobná ustanovení	40
Totožná ustanovení	12
Odlišná ustanovení	54
Četnost shodných ustanovení	49 %

4.4 Spoluvlastnictví

4.4.1 Pojem, obsah, předmět

Pojetí spoluvlastnictví se v NOZ navrácí k tradičnímu chápání tohoto institutu, jako tomu bylo před OZ/50⁷⁸ a OZ/64. Předchozí úprava podílového spoluvlastnictví s ideálními podíly v OZ/64 se totiž dostatečně nezabývala dalšími možnostmi existence majetkových práv s pluralitou subjektů.⁷⁹ Na druhou stranu bylo také spoluvlastnictví omezováno prvky, jako je předkupní právo při jakémkoli zcizení, možnost zabránění zrušení spoluvlastnictví a další.⁸⁰ Dnešní podoba spoluvlastnictví, s výjimkou bytového spoluvlastnictví, o kterém bude pojednáno následně, výrazně odpovídá osnově VN. Mnohdy zde sice nenalezneme doslovná ustanovení, protože NOZ uvádí strukturu paragrafů a jejich odstavců občas odlišně, avšak výklad těchto textů zůstává shodný. V obecných ustanoveních § 1115 až § 1120 NOZ obdobně uvádí spoluvlastnictví, jako situaci, kdy „jedna věc, resp. věcné právo, náleží několika osobám, vlastníkům“.⁸¹ Tito vlastníci jsou tedy označováni jako spoluvlastníci. Oba texty totožně vyjadřují, že ustanovení o spoluvlastnictví se použijí přiměřeně i pro společenství jiných věcných práv. Avšak s tím rozdílem, že NOZ umístil tuto větu do úvodního § 1115 odst. 2 o spoluvlastnictví, kdežto VN jej vložil až nakonec oblasti,

⁷⁸ Zákon č. 141/ 1950 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů (tzv. střední zákoník).

⁷⁹ ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Spoluvlastnictví podle občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. Komentář, srovnání se zahraničím a vybraná platná judikatura*, 2. Vydání. Praha: Linde Praha, 2013, s. 7.

⁸⁰ *Důvodová zpráva...*, s. 291-292.

⁸¹ ZUKLÍNOVÁ: *Spoluvlastnictví podle...*, s. 9.

věnované spoluvlastnictví. Stejně tak k věci jako celku se spoluvlastníci považují za jednoho a nakládají s věcí jako osoba jediná, jak je možné vyčíst z § 1116 NOZ.

NOZ nově uvádí právo spoluvlastníka k celé věci následujícím § 1117. Toto ustanovení v předchozích právních úpravách základ nemá.⁸² V § 1118 NOZ zákonodárce souhrmně upravil znění několika ustanovení VN, zabývající se právem spoluvlastníka na vyúčtování. Přes rozdílnou strukturu však nalezneme stejná práva a povinnosti. Shodně také došlo k úpravě práv k plodům a užitkům společné věci a nakládání s nimi v § 1120 NOZ.

4.4.2 Spoluvlastnický podíl

Úvodní výslovná myšlenka § 1121 o podílu spočívající v tom, že každý ze spoluvlastníků je úplným vlastníkem svého podílu v NOZ je sice zakotvena nově, avšak lze ji také odvodit z výkladu § 203 VN.⁸³ O podílu NOZ v § 1122 uvádí, že vyjadřuje míru účasti na právech a povinnostech, spojených se společnou věcí. Toto ve VN sice nenajdeme, avšak NOZ se doslovně inspiroval domněnkou § 204 VN, že se má za to, že podíly jsou stejné. Spoluvlastník dále může se svým podílem volně nakládat, pokud tím nečiní újmu na právech ostatních spoluvlastníků. Spoluvlastník dle § 1123 NOZ může nakládat se svým podílem podle své vůle, nesmí to však být na újmu ostatních spoluvlastníků, což obdobně uvádí i § 203 VN ve své první části.

NOZ nově upravuje problematiku předkupního práva ke spoluvlastnickému podílu. Jedná se o další z mála ustanovení, která nemají přímou inspiraci ve VN. Tato ustanovení, konkrétně § 1124 a § 1125, vyjadřují předkupní právo ostatních spoluvlastníků v případě, pokud bylo spoluvlastnictví založeno pořízením pro případ smrti nebo jinou právní skutečností tak, že ostatní spoluvlastníci nemohli ovlivnit svá práva a povinnosti. NOZ nově uvádí práva spoluvlastníků v rámci založení spoluvlastnictví pořízením pro případ smrti a dále stanovení o předkupním právu, týkající se spoluvlastnictví k zemědělskému závodu.

4.4.3 Správa společné věci

Při tvorbě textu počátečních ustanovení oddílu třetího, zabývajících se správou společné věci, zákonodárce v § 1126 až § 1128 NOZ vychází z úpravy § 211 VN, který rozděluje do několika paragrafů. Shodujíc se s VN, zmíněná ustanovení uvádí, že každý ze spoluvlastníků je oprávněn k účasti na správě společné věci a při rozhodování o této věci se počítají hlasy podle velikosti jejich podílů. Všichni tito spoluvlastníci jsou z právního jednání, týkajícího se společné věci, oprávněni společně a nerozdílně. NOZ ještě dodává

⁸² SPÁČIL: *Občanský zákoník III. Věcná práva...*, s. 422.

⁸³ KRČMÁŘ, Jan. *Právo občanské II. Práva věcná*. Praha: Všehrad, 1934, s. 243.

a upřesňuje právní účinky rozhodnutí společníka, nárok na návrh spoluvlastníka, který byl při rozhodování opomenut, aby rozhodl soud, zda má rozhodnutí proti němu právní účinky a prekluzivní lhůtu k podání takového návrhu. VN tyto práva a povinnosti neuváděl.

Následuje ustanovení § 1129 NOZ o rozhodování o významných záležitostech, týkající se společné věci. VN sice uvádí obdobnou tematiku, inspirace zde patrná je, ale spíše jen systematického charakteru. NOZ rozpracovává potřebu dvoutřetinové většiny k potřebnému rozhodnutí a pokud se jí nedosáhne, rozhodne na návrh spoluvlastníka soud. Shodně oba texty, NOZ v § 1130, poznamenávají nárok přehlasovaného spoluvlastníka, kterému rozhodnutím hrozí těžká újma v rámci jeho podílu. Tento může navrhnout, aby soud zrušil takové rozhodnutí. To neplatí, pokud se ostatní zavázali, že po něm nebudou požadovat náklady anebo že mu nahradí příslušnou újmu. Nově NOZ v § 1133 dodává potřebu souhlasu všech spoluvlastníků při zatížení společné věci na dobu delší než deset let a dvoutřetinovou většinu ke zřízení zástavního práva nebo obdobné jistoty.

Subjekt správce společné věci znal VN také, NOZ jej zde následuje obdobnými ustanoveními. V případech, kdy je předmětem spoluvlastnictví věc, jejíž správa je například složitější nebo se jedná o hodnotnou věc, a také v případech, kdy je rozhodování všech spoluvlastníků obtížné, je vhodné zřídit správce společné věci.⁸⁴ O volbě a odvolání správce se na základě § 1134 rozhoduje jako při běžné správě, přičemž správce má právní postavení příkazníka, jak plyne z § 1135 NOZ. Následující práva spoluvlastníka, který vynaložil na společnou věc náklad v zájmu ostatních spoluvlastníků bez jejich vyrozumění a souhlasu NOZ, pojal v § 1136 obdobně jako VN, avšak tento paragraf strukturalizoval věcněji. Při správě více osob rozhoduje většina jejich hlasů a každá z nich má jeden hlas. Bez přímého předobrazu ve VN NOZ uvádí v § 1138, že v případě nemovité věci, o jejíž správě se spoluvlastníci dohodnou jinak, je vyžadována forma veřejné listiny. NOZ následně konkretizuje soudní úpravu poměrů spoluvlastníků § 1139, což VN neučinil.

4.4.4 Oddělení ze spoluvlastnictví a zrušení spoluvlastnictví

Upozornění, že nikdo nemůže být nucen ve spoluvlastnictví setrvat, NOZ uvádí v prvním odstavci § 1140 bez přímého vztahu k VN. Další část § 1140 NOZ zpracovává v návaznosti na několik ustanovení VN, znění je tedy nové, avšak odpovídá VN a přejímá jejich význam. Zrušení spoluvlastnictví je pojato velmi obdobně v § 1141 v rámci dohody všech spoluvlastníků, která musí obsahovat ujednání o způsobu vyrovnání a pokud se jedná o věc nemovitou, tak musí být splněna písemná forma dohody. § 1142 NOZ nemá historickou

⁸⁴ ZUKLÍNOVÁ: *Spoluvlastnictví podle...*, s. 61.

oporu v předchozích úpravách obecně a říká, že pokud se jedná o věc, která má sloužit k určitému účelu, není možné ji rozdělit. Pokud se spoluvlastníci nedohodnou o zrušení spoluvlastnictví, na návrh některého z nich rozhodně o zrušení soud a následně pak také rozhodne o způsobu vypořádání spoluvlastníků, což plyne z § 1143. § 1144 NOZ uvádí, že pokud dojde k rozdělení společné věci, může soud zřídit služebnost nebo jiné věcné právo, pokud je to k řádnému užívání nově vzniklé věci potřeba. Totožně oba texty zakazují dělení společných listin. Pokud rozdělení věci není možné, soud ji přikáže za náhradu jednomu nebo více spoluvlastníkům. Následují v NOZ nová ustanovení § 1148 a § 1149 o vzájemném vypořádání pohledávek a dluhů spoluvlastníků a na žádost některého z nich i potvrzení o způsobu vypořádání, pokud tedy nebyla uzavřena dohoda o nemovité věci v písemné formě, což VN neřešil.

Ochranu třetích osob při rozdělení společné věci NOZ v § 1150 až § 1153 ustanovuje velmi obdobně jako VN. Oba texty tvrdí, že rozdělení věci není na újmu osobě, která má věcné právo ke společné věci. VN zde mimo jiné uvádí demonstrativní výčet těchto věcných práv. Všechna následující ustanovení ochrany třetích osob lze označit za obdobná jako VN.

Jak VN, tak i NOZ v § 1154 upravuje možnost odkladu zrušení spoluvlastnictví, která spočívá v tom, že se spoluvlastníci dohodnou, že po určitou dobu, nepřesahující deset let, nebudou žádat zrušení spoluvlastnictví. Tato desetiletá doba však ve VN upravena výslovně nebyla, stejně jako požadavek formy veřejné listiny a pro nemovitou věc zapsání této skutečnosti do veřejného seznamu. NOZ dále nově v § 1155 upravuje možnost návrhu spoluníka o odložení zrušení spoluvlastnictví soudem nejdéle o dva roky. Obdobným ustanovením § 1156 je také úprava možnosti pozdější změny odkladu zrušení spoluvlastnictví dohodou spoluvlastníků, rozhodnutím soudu na návrh spoluvlastníka, po němž nelze spravedlivě požadovat setrvání ve spoluvlastnictví nebo podstatnou změnou poměrů. NOZ nakonec nově konkretizuje v § 1157, že pro odklad oddělení ze spoluvlastnictví platí ustanovení o odkladu zrušení obdobně.

4.4.5 Bytové spoluvlastnictví

Při srovnávání tohoto institutu v NOZ a VN lze stručně shrnout, že VN bytové spoluvlastnictví, jako individuální typ spoluvlastnictví nezohledňoval. Na našem území bylo totiž bytové spoluvlastnictví upraveno až zákonem č. 55/1966 Sb., o osobním vlastnictví k bytům, který však nebyl příliš aplikován. Po roce 1989 následovala novela OZ/64, která byla využívána do účinnosti zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů. V tomto případě se institut neinspiroje prvorepublikovou úpravou.

Bytovým spoluvlastnictvím se rozumí dle § 1158 NOZ spoluvlastnictví nemovité věci založené vlastnictvím jednotek. Jednotka uvedená v § 1159 je nemovitá věc, která zahrnuje byt jako prostorově oddělenou část domu a podíl na společných částech nemovité věci, přičemž tyto dvě entity jsou navzájem spojené a nerozdělitelné.⁸⁵ Při výkonu správy domu a pozemku je důležitý institut společenství vlastníků, což je právnická osoba, založená pro tento účel.

4.4.6 Přídavné spoluvlastnictví

O přídavném spoluvlastnictví lze opět konstatovat, že ve VN podobnou úpravu nenalezneme. Jedná se o nový typ spoluvlastnictví, uvedený v § 1223 až § 1239 NOZ, uplatitelný v situaci, kdy více vlastníků vlastní svou věc a vedle toho existuje další věc, která slouží společnému účelu těchto vlastníků a bez ní není možné užívání jednotlivých věcí.⁸⁶

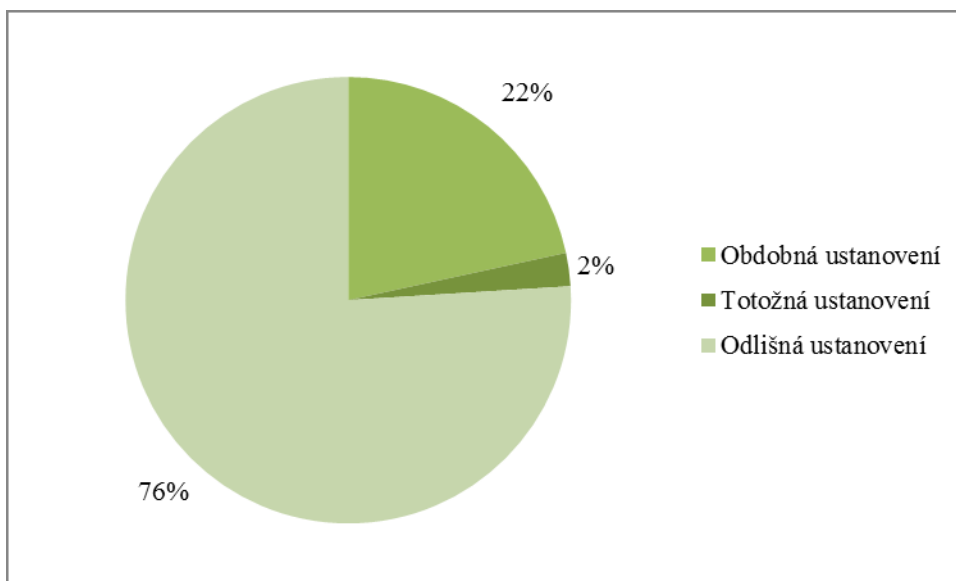
4.4.7 Zhodnocení inspirace vládním návrhem - spoluvlastnictví

Při realizaci spoluvlastnictví v NOZ se zákonodárce nechal alespoň částečně inspirovat VN, jelikož se zde vyskytuje pouhých 24 % shodných ustanovení, současná podoba se od VN liší. Toto nízké číslo je následkem započítání ustanovení institutu bytového a přídavného spoluvlastnictví. Jedná se o obsáhlou oblast, která ve VN zpracována nebyla, přesto se jedná o institut věcných práv a je třeba jej započítat. Pokud by tato část nebyla započítávána do srovnání, byla by míra shodnosti institutu spoluvlastnictví mnohem vyšší. Pro zajímavost lze dodat, že pokud by bytové a přídavné spoluvlastnictví započítáno nebylo, shodnost jejich ustanovení by byla 70 %.

Celkem §§ NOZ	125
Celkem §§ VN	41
Obdobná ustanovení	27
Totožná ustanovení	3
Odlišná ustanovení	95
Četnost shodných ustanovení	24 %

⁸⁵ ZUKLÍNOVÁ: *Věcná práva...*, s. 59.

⁸⁶ BEZOUŠKA, Petr, PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník – nejdůležitější změny*. Olomouc: Anag, 2013, s. 171.

4.5 Věcná práva k cizím věcem

4.5.1 Pojem, obsah, předmět

Věcnými právy k věcem cizím rozumíme všechna věcná práva k jiné než vlastní věci neboli práva věcná, jejichž předmětem není vlastní věc.⁸⁷ NOZ rozlišuje několik takových věcných práv, a to právo stavby, věcná břemena (dále dělená na služebnosti a reálná břemena) a právo zástavní a zadržovací právo.⁸⁸ Toto téměř kopíruje strukturu VN a již úvodem k těmto právům lze tvrdit, že kromě zástavního a zadržovacího práva jsou ostatní věcná práva k věcem cizím téměř doslovným odkazem meziválečné rekodifikace.

4.5.2 Právo stavby

Institut práva stavby kromě jednoho ustanovení přímo vychází z VN, dokonce více než polovina ustanovení jsou totožná. Právo stavby je v platné právní úpravě chápáno jako právo stavebníka mít stavbu na pozemku jiného vlastníka. Toto právo tedy zatěžuje cizí pozemek a osoba stavebníka má právo mít na zatíženém pozemku stavbu. Jak rekodifikační komise v NOZ, tak i subkomitét při rekodifikačním návrhu se setkali s problémem v rámci pojmu stavebník, protože tento subjekt lze i v současné době chápat dvojnásobem.

⁸⁷ ZUKLÍNOVÁ: *Věcná práva...*, s. 65.

⁸⁸ Dr. Bezouška k těmto právům přiřazuje ještě předkupní právo věcněprávního charakteru a zákaz zatížení nebo zcizení věci podle § 1761 NOZ. Viz BEZOUŠKA, PIECHOWICZOVÁ: *Nový občanský zákoník...*, s. 173.

Jednak tedy jako osobu oprávněnou v rámci práva stavby, a také jako osobu, pro niž je stavba prováděna v rámci zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon.⁸⁹

Podle obou kodexů může jít o stavbu na povrchu nebo pod ním a nezáleží, jestli již stavba je zhotovena či dosud není zřízena. NOZ tak uvádí v § 1240. Pozemek nemusí přímo stavbu samotnou na sobě nést, avšak zatížený pozemek může plnit účel k lepšímu užívání předmětné stavby. NOZ nově v § 1241 dodává, že právo stavby nelze zřídit na pozemku, který je zatížen právem neúčelným právem stavby. Pokud je takový pozemek zastaven, je třeba ke zřízení práva stavby také souhlas zástavního věřitele. Jak NOZ v § 1243, tak i VN se shodují na skutečnosti, že právo stavby je věc nemovitá. Stavba je následně součástí takového práva, ale také podléhá ustanovením o nemovitých věcech

Pododdíl NOZ, věnovaný vzniku a zániku práva stavby kopíruje VN a nenalezneme zde žádné nové či výrazně odlišné ustanovení. Způsoby nabytí práva stavby NOZ stanovuje v § 1243 přímo v rámci nabytí smlouvou, vydržením, popřípadě rozhodnutím orgánu veřejné moci. VN tak nečiní a stejně jako v platném právu tvrdí, že právo stavby vzniká zápisem do veřejného seznamu. Právo stavby lze zřídit pouze dočasně, NOZ v § 1244 říká, že ne na více než 99 let a případě vydržení je stavebník nabývá na dobu 40 let. VN neuváděl žádné přesné doby, pouze požadoval, aby konec takové doby byl patrný z knihovního zápisu. Zcela totožně oba texty umožňují prodloužení práva stavby a naopak zakazují omezení práva stavby rozvazovací podmínkou. Stejně tak uvádějí, že po zřeknutí práva stavby stavebníkem může vlastník zatíženého pozemku převést právo stavby na jinou osobu.

Právní poměry z práva stavby upravuje NOZ v téměř všech svých ustanoveních totožně, jako je tomu u VN. Jako nový lze označit pouze § 1252 odst. 2 ohledně výhrady vlastníka pozemku dát souhlas se zatížením stavby.

4.5.3 Věcná břemena

NOZ při úpravě věcných břemen vychází z tradičního pojetí dělení věcných břemen na služebnosti a reálná břemena. Celá tato oblast ve velké míře recipuje VN. NOZ z hlediska systematiky pouze na rozdíl od VN uvádí druhý oddíl věcných břemen, který následně kategorizuje na služebnosti a reálná břemena, kdežto VN určil samostatnou hlavu o služebnostech a následně, až za právo zástavní a zadržovací umístil hlavu zabývající se individuálně reálnými břemeny. Až na několik nových typů služebností a naopak několik zaniklých lze konstatovat, že od podoby těchto institutů ve VN se NOZ nijak neliší.

⁸⁹ Sami autoři však v důvodové zprávě na str. 325 uvádějí, že se nejedná o problém, neboť výklad slova nemá protikladný charakter a proto obстоjí vedle sebe.

Věcnými břemeny se rozumí kategorie věcných práv, váznoucích na věci cizí, přičemž takovou věcí může být nejen nemovitost, ale i jiná věc.⁹⁰ Z názvu také vyplývá, že jde o zatížení věci, omezující jejího vlastníka určitými povinnostmi. Pro služebnosti platí, že vlastníka věci služebně zavazují v trpění výkonu cizího práva, například přejezd přes pozemek nebo ve zdržení se něčeho, co by jinak vlastník služebně věci měl oprávnění konat.⁹¹

Služebnosti je možné dělit z mnoha různých pohledů, NOZ zvolil dělení na některé služebnosti pozemkové a užívací právo (v rámci nějž nalezneme také právo požívací), které chápeme jako služebnosti osobní. VN volil stejné hledisko dělení, pojetí je však mírně odlišné. Ve VN nalezneme v § 262 velmi jasné rozdělení na služebnosti pozemkové a osobní. Zde pak ještě hlavní služebnosti pozemkové dělí na domovní a polní. V dnešní úpravě toto dělení nenalezneme. VN služebnosti osobní přímo dělí v rámci své struktury na právo užívací a právo požívací. Je však důležité poznamenat, že práva a povinnosti jsou i přes kosmetické rozdíly v obou textech téměř totožná.

Jednotlivé typy služebností můžeme nalézt ve VN v úvodní části ustanovení o služebnostech v rámci přehledného výčtu. Pro aktuální právní stav volil zákonodárce po obecných ustanoveních o služebnostech mezi § 1257 a § 1259 NOZ přímo přechod na pojednání o nabytí služebností. V obecné části služebností v NOZ nalezneme dvě nová ustanovení, konkrétně § 1258 a § 1259, kterými upřesňuje, že služebnost zahrnuje vše, co je nutné k jejímu výkonu. Pokud není určen obsah nebo rozsah, postupuje se podle místní zvyklosti. Pokud toto není možné, posuzuje se rozsah spíše v menší míře. Dále NOZ nově doplňuje, že oprávněná osoba ze služebnosti má nárok na ochranu svého práva podle obecných ustanovení o ochraně vlastnického práva. Zbytek obecných ustanovení a pojednání o právních poměrech ze služebností již plně odpovídá znění VN.

NOZ se tedy nejprve zabývá pozemkovými služebnostmi. Jak je již zmíněno výše, NOZ obsahuje některé služebnosti, které bychom ve VN nenašli. Jsou jimi konkrétně služebnost inženýrské sítě a služebnost rozlivu. Služebnost inženýrské sítě v § 1267, spadala v době meziválečných rekonstrukčních prací pod účinnost zákona č. 438/1919 Sb., elektrisační zákon, který platil pro inženýrské sítě a obdobná technická zařízení až do roku 1948, kdy byla tato zařízení subsumována pod věcná břemena.⁹² Další „novou“ služebností je služebnost rozlivu v § 1273, která spočívá v právu vlastníka vodního díla, které umožňuje

⁹⁰ ELIÁŠ, Karel., PSUTKA, Jindřich. *Věcná břemena § 151n – 151r občanského zákoníku. Podrobný komentář k jednotlivým ustanovením včetně vybrané judikatury a komentáře k právní úpravě této problematiky v novém občanském zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.)*. Praha: Linde Praha, 2012, s. 38.

⁹¹ Tamtéž, s. 18.

⁹² SPÁČIL: *Občanský zákoník III. Věcná práva...*, s. 460-461.

řízený rozliv povodně, rozliv vody na služebném pozemku. U ostatních služebností, tedy služebnosti opory cizí stavby, služebnosti okapu, svodu dešťové vody, práva na vodu, služebnosti stezky, průhonu a cesty již nenalezneme žádné odlišnosti od verze VN. Za zmínku však stojí drobná odlišnost NOZ v právu pastvy, nacházející se v § 1278 až 1282, u které je chráněna pokojná desetiletá držba. Ve VN bychom našli dobu takové držby třicetiletou. VN obsahoval ještě služebnost okna, kterou zákonodárce vypustil.

Dalšími služebnostmi jsou právo užívací, vedle kterého najdeme také právo požívací. NOZ to sice přesně nespécifikuje ve svém znění, avšak v těchto dvou případech se jedná o služebnosti osobní. Užívacím právem rozumíme dle § 1283 právo uživatele cizí věc užívat pro jeho vlastní potřebu a potřebu jeho domácnosti. Vlastníku věci náleží všechny užitky, avšak nese všechny její závady a musí věc udržovat v dobrém stavu. Vedle toho služebnost požívacího práva v § 1285 dává požívateli právo věc užívat a brát z ní plody a užitky. Zde má poživatel povinnost věc šetřit a nést náklady, potřebné k dosažení plodů a užitků. Oba texty také shodně uvádějí zvlášť služebnost bytu, NOZ v § 1297 a § 1298, jako služebnost užívání a možnost nakládat volně se všemi částmi domu, na které se služebnost nevztahuje.

Zánik služebností přímo vychází z VN. Prvně je uvedeno v § 1299 NOZ, že služebnost zaniká trvalou změnou, pro kterou služebná věc již nemůže sloužit panujícímu pozemku nebo oprávněné osobě. NOZ v § 1300 odst. 1 dodává, že dohodnou-li se strany na zrušení služebnosti zapsané ve veřejném seznamu, zanikne služebnost výmazem z tohoto seznamu. Texty se doslovně shodují, že služebnost nezaniká spojením vlastnictví panující a služebné věci v jedné osobě. NOZ dále ke shodnému tvrzení § 1302 odst. 1 nově dodává v odst. 2, že osobní služebnost zaniká smrtí oprávněné osoby a trvání služebnosti po dobu trvání právnické osoby jako oprávněné osoby, že pokud slouží služebnost provozu závodu, nezaniká převodem nebo přechodem závodu nebo jeho samostatné části.

Druhým typem věcných břemen jsou vedle služebností reálná břemena. U reálných břemen platí, že povinný je zavázán k určitému aktivnímu konání. Reálná břemena v sobě nesou dva znaky. Zaprvé povinnost vlastníka věci k aktivnímu jednání a druhou je ručení za zmíněné jednání zatíženou věcí,⁹³ neboť jak NOZ i VN říkají, může se jednat pouze o věc zapsanou ve veřejném seznamu. Odlišnost NOZ se vyskytuje v § 1305, kde zákonodárce zobecnil způsob zřízení reálného břemene na právní jednání, kdežto VN uváděl za takové způsoby specificky smlouvu nebo poslední pořízení. Další z ustanovení NOZ, konkrétně

⁹³ BEZOUŠKA, PIECHOWICZOVÁ: *Nový občanský zákoník...*, s. 181.

§ 1307, bychom sice mohli označit za ustanovení nové, které přímo nevychází z doslovného znění VN, avšak obecně se inspiroje ustanovením VN § 336 až § 338.

4.5.4 Zástavní právo

Vysoká míra podobných a totožných ustanovení NOZ s VN, která byla v předchozích částech, už v oblasti zástavního práva nenásleduje. Přestože zde nalezneme mnohá částečně shodná a některá i totožná ustanovení, zákonodárce přidává některé nové instituty, které VN nezahrnoval. Toto plyne již ze statistického srovnání počtu paragrafů. NOZ se zástavnímu právu zabývá v 91 paragrafech, kdežto VN jim věnuje paragrafů 45. Nová ustanovení najdeme především v části o zastavení podílu v obchodní korporaci, zastavení cenného papíru nebo zaknihovaného cenného papíru, zastavení pohledávky, v pododdílu rozsah zástavního práva, výkon zástavního práva a výkon zástavního práva při více věřitelích. Struktura NOZ se však drží obsahového uspořádání práva zástavního ve VN. VN strukturu úvodní části práva zástavního koncipuje systematicky rozdělením podle předmětu zastavení, kdežto jednotlivých věcí podle NOZ částečně vyplývá z pododdílu, věnovanému zastavení.

Zástavní právo je podle NOZ jedním ze způsobů poskytnutí jistoty, resp. zajištění dluhu. Okruh ustanovení zástavního práva je třeba spojovat s obecnou úpravou zajištění závazků v § 2010 až 2017 NOZ, neboť tato část závazkového práva působí jako *lex generalis* vůči právu zástavnímu. Ustanovení o zástavním právu ve velké míře vychází z podoby zástavního práva v rámci OZ/64. Došlo však k některým změnám, především zřízení zástavního práva privátním prodejem, které vycházejí z úpravy obdobné slovenskému občanskému zákoníku.⁹⁴ Proto tedy ve VN nenalezneme tak silnou inspiraci, jako v jiných institutech.

Zastavení se podle NOZ i VN děje zástavní smlouvou. Tímto VN v tomto ustanovení končí, zatímco NOZ jej v § 1312 rozšiřuje o ujednání stran ve zmíněné smlouvě o tom, co je zástavou a pro jaký dluh je zastaveno. NOZ dále nově v §1313 konstatuje, že zástavní právo zajišťuje dluh i jeho příslušenství a případně i smluvní pokutu. Následující § 1314 NOZ lze přibližně přirovnat k § 328 VN, v nichž se kodexy zmiňují o zastavení nemovitých věcí a jejich zápisu ve veřejném seznamu. Část věnovaná zakázaným ujednáním při zastavení opět z velké míry kopíruje svého předchůdce ve VN. VN ji označuje jako neplatné úmluvy a společně zakazují ujednání, podle kterých by nesměl dlužník nebo zástavce zástavu vyplatit. Shodně se také texty vyjadřují o vzniku zástavního práva, které k věcem zapsaným ve veřejném seznamu vzniká zápisem v takovém seznamu a k věcem movitým vznikne jejich

⁹⁴ SPÁČIL: *Občanský zákoník III. Věcná práva...*, s. 1065-1066.

odevzdáním zástavnímu věřiteli, což lze nahradit znamením, že věc je označena jako zastavená. Smlouva také může určit, že zástavní právo vznikne uložením zastavené věci třetí osobě, která ji bude opatrovat. NOZ zde nově v § 1319 uvádí, že pokud tak určí zástavní smlouva, vznikne zástavní právo k movité věci zápisem do rejstříku zástav. Pokud se jedná o zástavní právo k nemovité věci nezapisované do veřejného seznamu, k závodu a movité věci hromadné vznikne zástavní právo zápisem do rejstříku zástav. Toto ustanovení pravděpodobně vychází z předchozí úpravy § 160 OZ/64.

Zastavení podílu v obchodní korporaci ve svých § 1320 až 1327 je právě jedním z témat, která bychom ve VN nenalezli. Je vhodné poznamenat, že před novelou ObchZ z roku 2000 panovala shoda o nemožnosti zastavení obchodního podílu, NOZ se zde inspiroval § 117a ObchZ.⁹⁵ Přestože předchozí právní úpravy, například § 76 odst. 3 zákona č. 58/1906 ř. z., o společnostech s ručením omezeným o této možnosti pojednával. NOZ také individuálně rozpracovává zastavení cenného papíru nebo zaknihovaného cenného papíru. Problematika zastavení cenného papíru v NOZ zčásti přejímá znění § 39 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, s několika odlišnostmi, souvisejícími především s pojetím pojmu cenných papírů a zaknihovaných cenných papírů v NOZ.⁹⁶ Zastavení účtu vlastníka zaknihovaných cenných papírů je s drobnými úpravami převzato z téhož zákona, tedy zákona o cenných papírech. I tento institut bychom v textu VN nenašli.⁹⁷ Tyto instituty spadaly do oblasti obchodního práva, viz výše a nebudou započítány do výsledného souhrnu četnosti obdobných ustanovení.

Problematika zastavení pohledávky v NOZ se svými šesti ustanoveními značně rozšiřuje znění VN, kde je tomuto institutu věnován pouze § 332. NOZ v § 1335 uvádí, že zastavit lze pohledávku, kterou lze postoupit jinému. VN také neupravoval budoucí zástavní právo a zástavní právo z rozhodnutí orgánu veřejné moci. Přestože na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci může dle VN zástavní právo vzniknout, NOZ tuto problematiku zpracovává individuálně a rozšířeně. Na budoucí zástavní právo by se ve VN pravděpodobně použilo obecných ustanovení o zástavním právu. Co však najdeme v obou textech je zastavení cizí věci a zástavní právo vespolečné, a to v obdobném znění.

Dalším srovnávanou oblastí je rozsah zástavního práva, který VN nazývá objem zástavního práva a věnuje mu § 334 a 335, které odpovídají téměř totožnému znění § 1346 NOZ. Shodují se na tom, že zástavní právo se vztahuje na zástavu, její přírůstek

⁹⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Obchodní zákoník, komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, Praha, s. 401.

⁹⁶ SPÁČIL: *Občanský zákoník III. Věcná práva...*, s. 1089.

⁹⁷ *Důvodová zpráva...*, s. 340.

i příslušenství, pokud zástavní smlouva nestanoví jinak. Na plody a užitky se zástavní právo vztahuje v případě, že tyto nejsou odděleny. Při zastavení pohledávky náleží zástavnímu věřiteli i práva touto pohledávkou zajištěná. Další ustanovení NOZ, věnované tomuto institutu, již nenavazují na VN. Tato ustanovení § 1347 až § 1352 NOZ se týkají zastavení hromadné věci, cenného papíru, přeměny zástavy v novou věc, jejímu spojení s jinou věcí a rozdělení a spojení zástavy.

Poněkud větší podobnost ustanovení NOZ a VN se vyskytuje v právech a povinnostech zástavního dlužníka a věřitele ze zástavního práva. Hned první § 1353 NOZ totožně uvádí, že zástavní dlužník je povinen zdržet se všeho, čím se zástava zhoršuje na úkor zástavního věřitele. Následuje nové pojednání NOZ § 1354 o pojištění zástavy a případ § 1355, kdy je zástava přenechána k užívání jinému bez souhlasu zástavního věřitele, čemuž VN individuálně pozornost nevěnoval. Shodná jsou však ustanovení o oprávnění zástavního věřitele mít zástavu, která mu byla odevzdána, u sebe a pokud byla zástava odevzdána třetí osobě k opatrování, platí zákaz pro tuto osobu věc užívat nebo to umožnit jinému.

Okruh výkonu zástavního práva NOZ v § 1359, § 1361 a § 1367 přenáší z VN, avšak převážná část ustanovení tohoto pododdílu NOZ nenachází inspiraci v textu VN. Je zde patrná koncepční a systematická změna, jelikož VN se ubírá cestou rozdělení práv a povinností ze zástavního práva do kategorií podle splatnosti a typu zástavy a pohledávky. Při tvorbě této části NOZ se jeho tvůrci inspirovali slovenským občanským zákoníkem.⁹⁸ Výkon zástavního práva při více zástavních věřitelích v § 1371 až § 1375 NOZ se jako předchozí pododdíl taktéž inspiroje zněním slovenského občanského zákoníku.⁹⁹

Otázka zániku zástavního práva v § 1376 až § 1379 NOZ okrajově odpovídá okruhu § 351 až § 354 VN, avšak s odlišností ve struktuře a taktéž v rozdílném obsahu ustanovení. Částečnou shodu lze nalézt v § 170 až § 172 OZ/64. Tuto oblast autoři NOZ v důvodové zprávě označují jako standardní způsoby zániku zástavního práva.¹⁰⁰

Pododdíly NOZ, upravující práva vlastníka při uvolnění zástavy a záměna zástavního práva jsou nejshodnějšími instituty v celé části zástavního práva. Konkrétně až na dva paragrafy NOZ se jedná o totožná ustanovení. Uvolněním zástavy v § 1380 NOZ se rozumí případ, kdy zástavní dlužník sice splatí svůj dluh, avšak zástavní právo k dané věci stále přetrvává, neboť nedošlo k jejímu výmazu z veřejného seznamu. Dlužník, respektive vlastník

⁹⁸ SPÁČIL: *Občanský zákoník III. Věcná práva...*, s. 1116-1117.

⁹⁹ Tamtéž, s. 1124.

¹⁰⁰ *Důvodová zpráva...*, s. 346.

věci má právo existující zástavní právo spojit s jiným dluhem.¹⁰¹ Záměna zástavního práva umožňuje zapsat do rejstříku nebo registru nové zástavní právo před výmazem toho starého, přičemž se jedná o zástavní právo na téže věci.¹⁰²

Poslední část oblasti zástavního práva NOZ obsahuje institut podzástavního práva. Inspirace NOZ je zde jasná, vycházelo se z OZ/64. Avšak pokud nahlédneme do VN, žádné ustanovení o podzástavním právu bychom nenalezli, protože autoři VN rozhodli, že se bude následovat znění ABGB a že dojde k označení tohoto institutu jako právo nadzástavy. VN nadzástavám věnoval jen jednu větu v § 335 VN, přestože znění ABGB je širší. § 454 a § 455 ABGB hovoří o nabytí nadzástavy a rozpracovává práva a povinnosti s ním související.¹⁰³ Takovéto vymezení superrevizní komise shledala zbytečným a uvedla, že postačí pojednání o nadzástavě v § 335 VN.¹⁰⁴ NOZ však tento institut rozšiřuje, jedná se sice o totožný institut, kterému přibližně odpovídají ustanovení § 1390 až § 1394 NOZ, znění je však odlišné. Lze tedy poznamenat, že v případě práva podzástavního se rekodifikační komise NOZ neubírala inspirací VN. Tento institut nejlépe vysvětluje následující pojednání: „*Osoba A jako vlastník např. nemovitosti je dlužníkem vůči osobě B, které k zajištění jeho pohledávky zřídí k uvedené nemovitosti zástavní právo. Uvedený věřitel - osoba B zatíží uvedenou, zástavním právem zajištěnou pohledávku v či osobě A zástavním právem k zajištění svého závazku vůči svému věřiteli - osobě C. Z původního věřitele osoby B se tak stane podzástavce a z někdejšího dlužníka - osoby A se stane poddlužník. Podzástavní věřitel - osoba C dosáhne tak vlastně dvojitého zajištění své pohledávky. V případě její splatnosti může se na svém dlužníku - osobě B - domáhat uspokojení z jeho pohledávky vůči poddlužníkovi, a nedosáhne-li toho, otevře se mu možnost zpeněžení zástavy, jejímž vlastníkem je osoba A, tedy poddlužník.*“¹⁰⁵

4.5.5 Zadržovací právo

Při realizaci zadržovacího práva v NOZ došlo ke značnému ovlivnění úpravou tohoto institutu OZ/64, neboť NOZ předchozí úpravu v podstatě přebírá.¹⁰⁶ Nahlédneme-li do VN, povšimneme si pouze dvou paragrafů, věnovaných tomuto tématu. Konkrétně se jedná

¹⁰¹ BEZOUŠKA, Petr. *Uvolněná zástava* [online]. PRK Partners, [cit. 8. srpna 2015]. Dostupné na <<http://www.prkpartners.cz/rekodifikace/legislativni-novinky/224-uvolnena-zastava/>>.

¹⁰² ZUKLÍNOVÁ: *Věcná práva...*, s. 85.

¹⁰³ Obsáhlé pojednání o problematice podzástavního práva v ABGB viz ROUČEK, František, SEDLÁČEK, Jaromír. *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Díl druhý*. Praha: V. Linhart, 1935, reprint, Praha: ASPI Publishing, 2002, s. 693-711.

¹⁰⁴ *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se vydává občanský zákoník*, k hlavě 13 (§§ 325 až 371 VN) [online]. [cit. 18. září 2015]. Dostupné na <http://www.senat.cz/informace/z_historie/tisky/4vo/tisky/T0425_21.htm>.

¹⁰⁵ JEHLIČKA, Oldřich a kol. *Občanský zákoník-komentář*. 10. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 689.

¹⁰⁶ SPÁČIL: *Občanský zákoník III. Věcná práva...*, s. 1142.

o ustanovení § 370 a § 371 VN. Přesto NOZ obě tato ustanovení dokázal částečně převzít v § 1395 odst. 1 a § 1399 písm. d). Texty vycházejí z definice zadržovacího práva jako oprávnění zadržet ze své vůle k zajištění splatného dluhu cizí movitou věc, kterou má tato osoba u sebe a má povinnost ji vydat druhé osobě. NOZ následně doplňuje další práva a povinnosti, především v § 1395 odst. 2 zadržením zajistit i za předepsaných podmínek nesplatný dluh. Dodává také v § 1397, jak postupovat po zadržení věci a oproti VN vyjmenovává a rozšiřuje způsoby zániku zadržovacího práva v § 1399 NOZ. VN v tomto ohledu uváděl pouze zánik zadržovacího práva v důsledku dání jistoty.

4.5.6 Správa cizího majetku

O správě cizího majetku hovoříme v případech, kdy se o majetek spravuje osoba odlišná od vlastníka takového majetku. Správou zde rozumíme v širším významu hospodaření s majetkem, spočívající v jeho nabývání a pozbývání, přenechání k užití jinému či jeho zničení. Vedle toho užší slova smysl se zabývá správou ve smyslu udržení majetku bez změny jeho podstaty.¹⁰⁷ Autoři osnovy NOZ se nechali významně inspirovat kanadským, konkrétně quebeckým občanským zákoníkem.¹⁰⁸

NOZ vyčerpávajícím způsobem pojednává o správě cizího majetku v § 1400 až § 1474. Subjekt, kterému je svěřena správa, je tedy správce cizího majetku, a ten, pro koho je správa vykonávána, je v NOZ nazýván beneficentem. Zákon uvádí právní domněnku, že správce majetku je zástupce beneficenta. Správa je rozdělena na prostou a plnou, která souvisí s výše uvedeným rozlišením na širší a užší význam pojmu správy cizího majetku. NOZ dále sděluje práva a povinnosti správce a beneficenta.

Následuje pojednání o dalším důležitém tématu tohoto dílu věcných práv k věcem cizím, a tím je svěřenský fond. Stejně jako celý institut správy cizího majetku i při realizaci úpravy svěřenského fondu došlo k inspiraci quebeckým soukromým právem a VN opět podobnou tematiku neobsahuje. Svěřenský fond dle § 1448 NOZ spočívá „v tom, že jeho vyčlenění ze svého majetku určitou část a svěří ji nějakému účelu“.¹⁰⁹ Vznikne tím oddělené vlastnictví a jeho původní vlastník k němu již žádná vlastnická práva nárokovat nemůže, vykonává je svěřenský správce. Následně text zákona rozlišuje svěřenské fondy na veřejné a soukromé, podle jejich účelového zaměření. Stejně jako platí u obecného ustanovení

¹⁰⁷ BEZOUŠKA, PIECHOWICZOVÁ: *Nový občanský zákoník...*, s. 183.

¹⁰⁸ *Důvodová zpráva...*, s. 347-348. Viz také DVORÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné 3. - Díl třetí - Věcná práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 172.

¹⁰⁹ *Důvodová zpráva...*, s. 352-354.

o správě cizí věci, i sveřenský fond se nechal inspirovat quebeckým zákoníkem a v tomto případě jej následuje výrazněji.

Tímto výčet věcných práv v NOZ končí, stejně jako VN. Avšak VN jako poslední institut zařadil, jak je uvedeno výše, reálná břemena.

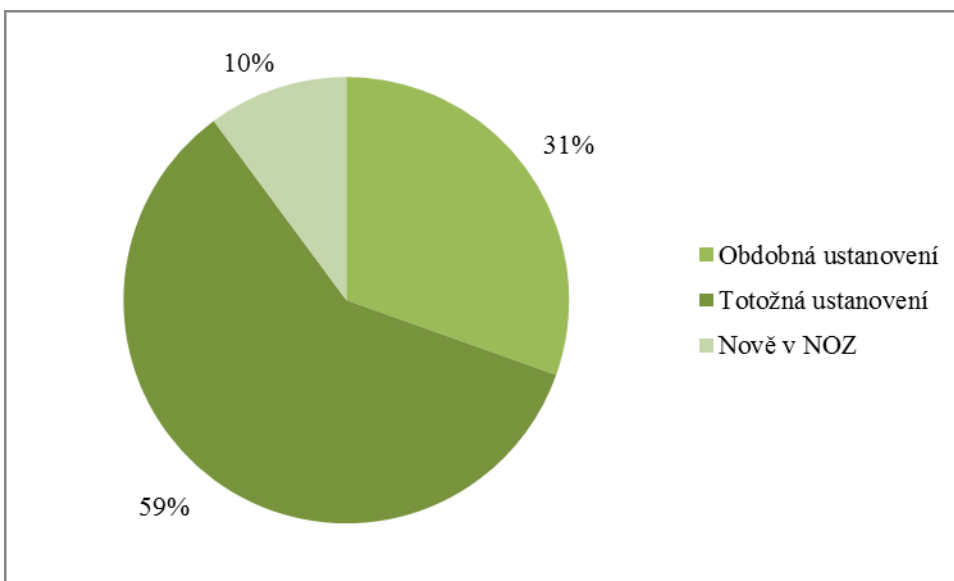
4.5.7 Zhodnocení inspirace vládním návrhem - věcná práva k cizím věcem

Institut věcných práv k cizí věci, který je v rámci tabulek a grafického znázornění rozdělen na právo stavby spolu s věcnými břemeny a zástavní a zadržovací právo, v celkovém hodnocení odpovídá předchozím výsledkům shodnosti ustanovení. Celkový procentuální údaj celé oblasti věcných práv k cizí věci činí 66 %. Po rozdělení na výše zmíněné okruhy vyplývá, že četnost jejich shodných ustanovení se výrazně liší.

Právo stavby, věcná břemena

Stejně jako je tomu u institutu držby, i o právu stavby a věcných břemenech v NOZ platí, že jsou téměř totožné jako jejich vzor ve VN. S celkovými 90 % alespoň shodných ustanovení tady převládají totožná ustanovení. Z celkového počtu je jich 59 %, přičemž autoři nově uvedli pouze 10 % odlišných ustanovení. Je tedy možné opět konstatovat, že současná podoba práva stavby a věcných břemen v NOZ nalezla výraznou inspiraci ve VN.

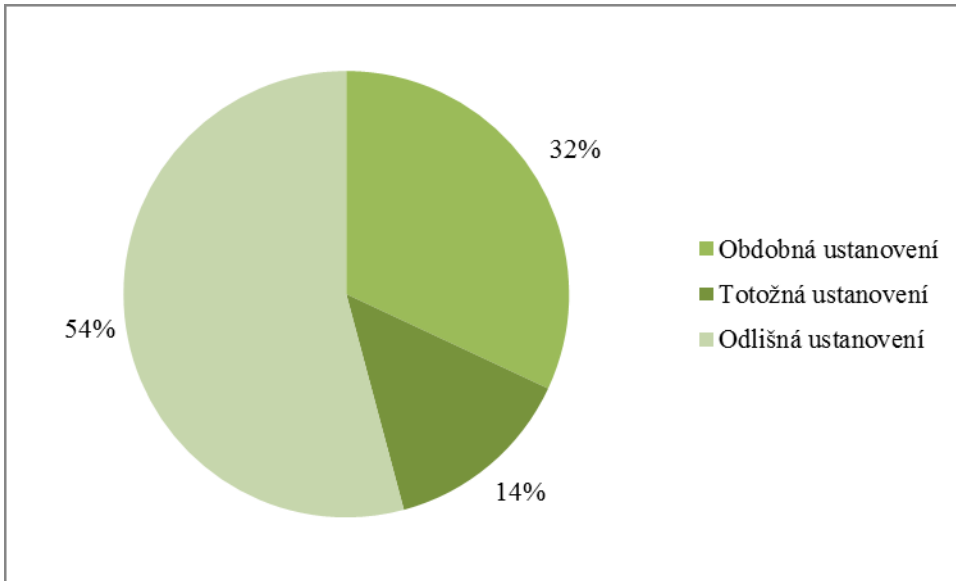
Celkem §§ NOZ	69
Celkem §§ VN	88
Obdobná ustanovení	21
Totožná ustanovení	41
Odlišná ustanovení	7
Četnost shodných ustanovení	90 %

Zástavní a zadržovací právo

Tato oblast věcných práv k věci cizí ve srovnání s ostatními instituty věcných práv v NOZ doznala větší množství změn. Pořád se však nejedná o nízkou hodnotu, neboť 46 % shodných ustanovení stále vypovídá o částečné inspiraci VN. Zástavní a zadržovací právo obsahuje mnohá nová ustanovení, která ve VN realizována nebyla, z nichž nejobsáhlejší jsou ta, věnovaná zastavení cenného papíru, rozšířená ustanovení o právech a povinnostech v rozsahu zástavního práva a další.

Celkem §§ NOZ	76
Celkem §§ VN	47
Obdobná ustanovení	23
Totožná ustanovení	10
Odlišná ustanovení	39
Četnost shodných ustanovení	46 %
<i>Ustanovení instit. VN neupravených</i>	<i>15</i>

5 Zhodnocení srovnání jednotlivých ustanovení

Z výše provedeného srovnání vyplývá, že meziválečná rekonstrukce se stala významným zdrojem současné podoby věcných práv. Při srovnávání často docházelo k problému, které ustanovení spadá do které stanovené kategorie. Jedná se například o problematiku institutů, které tradičně spadaly do oblasti obchodního práva, avšak v současné době jsou obsaženy v NOZ. Tyto instituty nejsou započítány do celkové četnosti shodných ustanovení. Vyskytla se však taková ustanovení věcných práv, která ve VN uvedena nebyla, avšak NOZ je upravuje. Jedná se zde o rozsáhlou oblast bytového spoluvlastnictví a správy cizího majetku. Téma bytového spoluvlastnictví a přídatného spoluvlastnictví spadá do spoluvlastnictví, přestože se jedná o relativně samostatnou oblast. Jejich následné započítání vedlo k výraznému snížení četnosti shodných ustanovení v rámci institutu spoluvlastnictví. Naopak správa cizího majetku je samostatný institut věcných práv, který nespadá do jiné kategorie věcných práv. V této práci je z praktického důvodu obsažen na konci podkapitoly o srovnání věcných práv k věci cizí. Započítán je však až do konečné výsledné četnosti shodných ustanovení. Všechna ustanovení správy cizího majetku jsou odlišná.

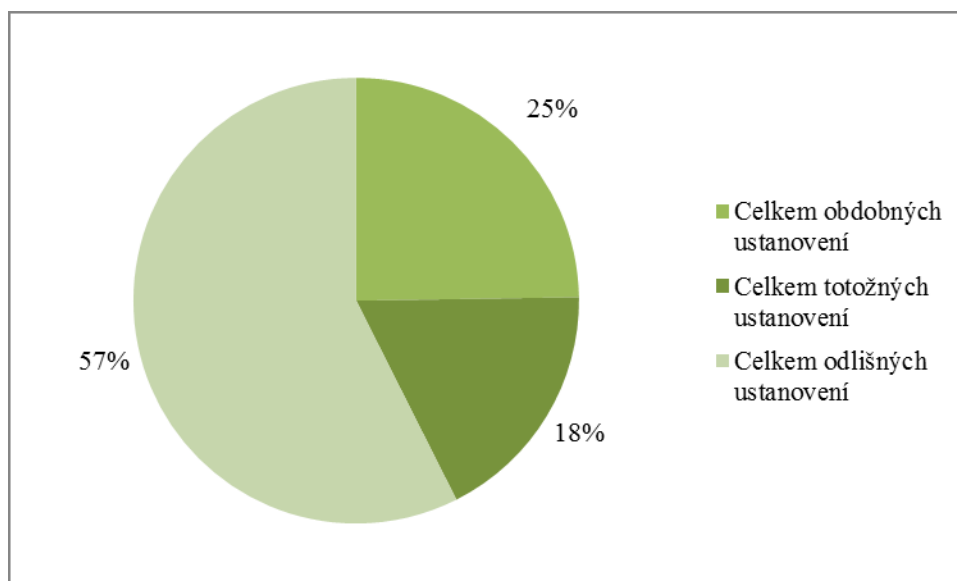
V průběhu srovnávání se vyskytnul problém s označením kategorie odlišných ustanovení. V první verzi srovnávání byla tato kategorie označena jako „nová“ ustanovení. Jelikož mnohé instituty oba texty znaly, při ustanovení práv a povinností s nimi souvisejícími se jejich znění rozcházelo, nelze je označit jako nové. Společným jmenovatelem v této kategorii je však určitá odlišnost. Proto byla kategorie „nových“ ustanovení následně zaměněna a přejmenována za kategorii ustanovení „odlišných“.

Vyhodnocení srovnání šlo zpracovat dvěma způsoby. Buď vycházet z čistě matematického hlediska, na základě kterého by byly sečteny počty jednotlivých kategorií ustanovení a celkový počet obdobných a totožných ustanovení v poměru k celkovému počtu ustanovení věcných práv v NOZ, který by následně vyjádřil procentuální hodnotu shodných ustanovení. Toto hledisko však ve výsledku nezohledňuje některé instituty, které výrazně kopírují VN. Především jsou jimi držba, právo stavby a věcná břemena. Naopak bytové spoluvlastnictví by výrazně snižovalo výslednou hodnotu. Druhou možností bylo vyjít z jednotlivých hodnot, vyjádřených v procentech, vycházejících z jednotlivých podkapitol srovnání institutů věcných práv a jejich průměrem získat procentní hodnotu. Tento způsob pak na úrovni institutů zohledňuje význam výrazně shodných institutů. Při prvním zpracování

byla zvolena metoda s využitím jednotlivých procentuálních hodnot četnosti shodných ustanovení a jejich průměr dal hodnotu 68,5 %. Tím však nešlo zahrnout správu cizího majetku a bytové spoluvlastnictví, o kterém bylo až později rozhodnuto, že bude započítáno. Proto byla tato metoda vynechána a následně byla volena zmíněná „matematická“ metoda, tedy pomocí sečtení všech totožných a obdobných ustanovení, která vůči celkovému počtu započítávaných ustanovení NOZ dala výsledek **43 % shodných ustanovení**. Tento výsledek dokazuje, že autoři většinu institutů v NOZ v určité míře následovali, ale výpočet na základě zahrnutí všech ustanovení věcných práv udává hodnotu, která evokuje tvrzení, že tomu tak převážně nebylo.

Následující tabulka a číselné vyjádření ukazuje celkovou četnost shodných ustanovení věcných práv v NOZ.

Celkem ustanovení v NOZ	551
Z toho započítaná ustanovení	505
Z toho nezapočítaná ustanovení	46
Celkem ustanovení v VN	311
Celkem obdobných ustanovení	125
Celkem totožných ustanovení	90
Celkem odlišných ustanovení	290

Závěr

Smyslem diplomové práce bylo posoudit vliv vládního návrhu občanského zákoníku z roku 1937 na úpravu věcných práv v novém občanském zákoníku. Současně také představit proces vzniku obou osnov a uvést jejich základní inspirační zdroje. Výsledky srovnání jednotlivých institutů těchto dvou kodexů následně daly možnost zhodnotit míru vlivu meziválečné rekodifikace na podobu nového občanského zákoníku.

V první kapitole této práce byla nastíněna geneze vzniku a inspirační zdroje nového občanského zákoníku. Druhá kapitola uváděla náhled do unifikačních snah a procesu meziválečné rekodifikace soukromého práva v období první republiky, ale i snahy o návrat k rekodifikačním pracím v rámci osnovy vládního návrhu občanského zákoníku z roku 1937 v období druhé republiky a po konci druhé světové války. Zmínila také inspirační zdroje tohoto vládního návrhu. Třetí kapitola vysvětlovala použití metod při srovnání jednotlivých institutů. Čtvrtá kapitola pojednávala o stěžejním přínosu diplomové práce, kterým je srovnání jednotlivých ustanovení úpravy věcných práv textů nového občanského zákoníku a vládního návrhu občanského zákoníku z roku 1937. Obsahovala také krátký exkurs do jednotlivých institutů věcných práv a srovnala odchylky současné úpravy od osnovy vládního návrhu. Stručně představila instituty nové, respektive ty, které nenašly inspiraci ve vládním návrhu občanského zákoníku z roku 1937. Pátá kapitola zhodnotila proces komparace ustanovené obou kodexů. Na konci práce byla uvedena tabulka, obsahující ustanovení věcných práv nového občanského zákoníku, ke kterým byly přiřazeny odpovídající paragrafy vládního návrhu občanského zákoníku z roku 1937. V tabulce byly také pro přehlednost graficky odlišeny jednotlivé paragrafy, aby šlo rozeznat, zda se jedná o ustanovení obdobné, totožné či v novém občanském zákoníku odlišně upravené.

Po vyhodnocení srovnání jednotlivých institutů bylo zjištěno, že celková míra alespoň částečně shodných ustanovení je 43 %. Spadaly sem ustanovení označená jako obdobná a totožná ustanovení dohromady. A to při použití metody zpracování počtu všech obdobných a totožných ustanovení vůči celkovému počtu započítávaných ustanovení NOZ. Největší míru inspirace bylo možné zaznamenat u institutu držby s 96 % shodných ustanovení, za kterou následovaly instituty věcných práv k věcem cizím, jmenovitě právo stavby a věcná břemena s 90 % shodných ustanovení. Ze zbylých oblastí věcných práv šlo na základě provedeného výzkumu konstatovat, že se zákonodárce nechal inspirovat i mimo vládní návrh a že některé instituty zavedl nově.

Použití odlišných metod srovnávání by nepochybně vedlo k rozdílnému údaji v rámci výsledného počtu obdobných či totožných ustanovení. Na základě metod zde zvolených však lze tvrdit, že v oblasti věcných práv byla následována struktura a instituty věcných práv vládního návrhu z roku 1937. To potvrzuje vyjádření autorů osnovy nového občanského zákoníku, že při tvorbě jejího textu vycházeli primárně z osnovy vládního návrhu z roku 1937. Přesto však při zpracování počtu všech ustanovení věcných práv nového občanského zákoníku bylo zjištěno, že při více než polovině ustanovení autoři zvolili jinou inspiraci. Jednak z důvodu ovlivnění jinými občanskoprávními kodexy a také z důvodu výrazného právního vývoje od doby poslední podoby vládního návrhu z roku 1937. Jednotlivě tyto zákoníky ovlivnily současnou úpravu věcných práv pouze malou měrou oproti vládnímu návrhu z roku 1937, který po srovnání institutů můžeme označit jako nejvýznamnější zdroj úpravy věcných práv v novém občanském zákoníku.

Bibliografie

Monografie

- BEZOUŠKA, Petr, PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník - nejdůležitější změny*. Olomouc: Anag, 2013. 300 s.
- DVOŘÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné 3. - Díl třetí - Věcná práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 228 s.
- ELIÁŠ, Karel, PSUTKA, Jindřich. *Věcná břemena § 151n-151r občanského zákoníku. Podrobný komentář k jednotlivým ustanovením včetně vybrané judikatury a komentáře k právní úpravě této problematiky v novém občanském zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.)*. Praha: Linde Praha, 2012. 69 s.
- ELIÁŠ, Karel a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012. 1119 s.
- JEHLIČKA, Oldřich a kol. *Občanský zákoník-komentář*. 10. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 1504 s.
- KOTÁSEK, Josef a kol. *Kurs obchodního práva, Právo cenných papírů*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 447 s.
- KRČMÁŘ, Jan. *Právo občanské II. Práva věcná*. Praha: Všehrd, 1934. 388 s.
- KUKLÍK, Jan, SKŘEJPKOVÁ, Petra. *Kořeny a inspirace velkých kodifikací*. Praha: Havlíček Brain Team, 2008. 198 s.
- LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s.
- ROUČEK, František, SEDLÁČEK, Jaromír. *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Díl druhý*. Praha: V. Linhart, 1935, reprint, Praha: ASPI Publishing, 2002. 970 s.
- SCHELLE, Karel, TAUCHEN, Jaromír. *Občanské zákoníky. Kompletní sbírka občanských zákoníků, důvodových zpráv a dobových komentářů*. Brno: Key Publishing, 2012. 1019 s.
- SPÁČIL, Jan a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013. 1280 s.
- VOJÁČEK, Ladislav a kol. *Vývoj soukromého práva na území českých zemí, I. díl*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 616 s.

ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Spoluvlastnictví podle občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. Komentář, srovnání se zahraničním a vybraná platná judikatura*. 2. vydání. Praha: Linde Praha, 2013. 107 s.

ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Věcná práva v kostce*. Praha: Linde Praha, 2014. 232 s.

Články ve sbornících a časopisech

DOSTALÍK, Petr, HORÁK, Ondřej. Věc v právním smyslu v novém občanském zákoníku z právněhistorické perspektivy. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2013, roč. 21, č. 1, s. 14-21.

DVOŘÁK, Jan, FALADA, David. Snahy o unifikaci soukromého práva a právní civilistika v meziválečném období. In MALÝ, Karel, SOUKUP, Ladislav (eds). *Československé právo a právní věda v meziválečném období (1918-1938) a jejich místo ve střední Evropě*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2010, s. 719-740.

ELIÁŠ, Karel. Inspirační síla všeobecného zákoníku občanského v návrhu občanského zákoníku pro Českou Republiku. In HRUŠÁKOVÁ, Milana (ed). *200 let ABGB - od kodifikace k rekodifikaci českého občanského práva*. Praha: Leges, 2011, s. 16-29.

ELIÁŠ, Karel. Součást věci a příslušenství věci. *Ad Notam*, 2007, roč. 13, č. 4, s. 103-109.

GÁBRIŠ, Tomáš. Unifikačné snahy v prvej ČSR a medzivojnovovej Európe. *Právněhistorické studie*, 2007, roč. 39, s. 193-208.

HONS, Antonín. Unifikace. In HOETZEL, Jiří, WEYR, František (eds). *Slovník veřejného práva československého. Svazek V*. Brno: Rovnost, 1948, reprint, Praha: Eurolex Bohemia, 2000, s. 74-77.

HORÁK, Ondřej. Dějiny kodifikace soukromého práva v českých zemích. In MELZER, Filip, TÉGL, Petr (eds). *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek I – § 1–117 Obecná ustanovení*. Praha: Leges, 2013, s. 27-57.

HORÁK, Ondřej. Ochrana oprávněného detentora proti zásahům třetích osob (ke kořenům a výkladu § 1044 ObčZ). *Právní rozhledy*, 2015, roč. 23, č. 4, s. 115-119.

HORÁK, Ondřej. Poznámky ke genezi ustanovení o výkladu zákona při kodifikaci soukromého práva v letech 1753-1937. In KNOLL, Vilém, BERÁNEK, Petr (eds). *Acta historico-iuridica Pilsneria 2011*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011, s. 108-116.

HORÁK, Ondřej. Rekodifikační pokus v první Československé republice. In FRÝDEK, Miroslav, TAUCHEN, Jaromír (eds). *Soukromé právo v proměnách věků: Sborník příspěvků z Letní školy*. Brno: Masarykova Univerzita, 2011, s. 159-174.

- HORÁK, Ondřej. Sdílí příslušenství osud věci hlavní? Ke změnám v souvislosti s novým občanským zákoníkem. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 6, s. 191-194.
- KRČMÁŘ, Jan. Unifikační práce v prvním desetiletí republiky. *Právník*, 1928, roč. 67, s. 564-597.
- KUKLÍK, Jan. Všeobecný zákoník občanský (ABGB) v československém právu 1918-1950. In HRUŠÁKOVÁ, Milana (ed). *200 let ABGB - od kodifikace k rekodifikaci českého občanského práva*. Praha: Leges, 2011, s. 96-112.
- SKŘEJPKOVÁ, Petra. Unifikační pokusy v oblasti soukromého práva v letech 1918-1938. In KNOLL, Vilém, BERÁNEK, Petr (eds). *Acta historico-iuridica Pilsneria 2011*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011, s. 213-223.

Internetové zdroje

- BEZOUŠKA, Petr. *Uvolněná zástava* [online]. PRK Partners, [cit. 8. srpna 2015]. Dostupné na <<http://www.prkpartners.cz/rekodifikace/legislativni-novinky/224-uvolnena-zastava/>>.
- Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku*. [online, cit. 25. září 2015]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>.
- Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se vydává občanský zákoník, tisk 425* [online]. [cit. 25. září 2015]. Dostupné na <http://www.senat.cz/informace/zhistorie/tisky/4vo/tisky-4zas.php?ke_dni=19.11.2015&O=10>
- Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Časové mezníky přípravy nového občanského zákoníku* [online]. obcanskyzakonik.justice.cz, [cit. 4. listopadu 2015]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/home/zakony-a-stanoviska/legislativni-proces>>.
- SKŘEJPEK, Michal. Římské právo a nový občanský zákoník I.: Věci a jejich dělení [online]. *Všehrd*, 2014 [cit. 27. června 2015]. Dostupné na <<http://casopis.vsehrd.cz/2014/04/rimske-pravo-a-novy-obcansky-zakonik-i-veci-a-jejich-deleni/>>.
- Státní správa zeměměřictví a katastru. *Stručná historie pozemkových evidencí* [online]. CUZK.cz, 2013 [cit. 23. října 2015]. Dostupné na <<http://www.cuzk.cz/Katastr-nemovitosti/O-katastru-nemovitosti/Historie-pozemkovych-evidenci.aspx>>.

Abstrakt a klíčová slova - Abstract and key words

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na srovnání meziválečné rekodifikace a nového občanského zákoníku. Účelem je posoudit vliv vládního návrhu občanského zákoníku z roku 1937 na osnovu nového občanského zákoníku, především na okruh věcných práv. Práce úvodem krátce pojednává o vládním návrhu z roku 1937, procesu jeho vzniku, o vzniku osnovy nového občanského zákoníku a činnosti rekodifikačních komisí a také o inspiračních zdrojích nového občanského zákoníku. Hlavní část práce srovnává jednotlivá ustanovení, krátce představuje instituty věcných práv a obsahuje tabulky a grafické znázornění četnosti shodných či naopak rozdílných ustanovení. Součástí práce je také tabulka, ve které jsou k paragrafům věcných práv nového občanského zákoníku přiřazeny odpovídající ustanovení vládního návrhu z roku 1937.

Klíčová slova

meziválečná rekodifikace, nový občanský zákoník, vládní návrh 1937, věcná práva, inspirační zdroj, unifikace

Abstract

Master's thesis is focused on comparison of interwar recodification and the new civil code. The purpose is to assess the influence of governmental proposal from 1937 on the new civil code, especially the topic of property rights. Firstly, the thesis briefly discusses about the governmental proposal from 1937 and the process of its formation, about the genesis of the new civil code, the work of recodification committees as well as the inspirational sources of the new civil code. The main part of the thesis compares individual articles, shortly presents the institutes of property rights and consists of charts and graphical depiction of similar or vice versa different articles. In the end of the thesis there is a chart that matches corresponding paragraphs of the new civil code and the governmental proposal from 1937.

Key words

interwar recodification, unification, new civil code, governmental proposal 1937, property rights, inspirational source

Příloha

Tabulky srovnání jednotlivých ustanovení

Věci a jejich rozdělení

NOZ	VN
§ 489¹¹⁰	§ 80
§ 490	§ 98
§ 491 ¹¹¹	
§ 492 ¹¹²	§ 94-§ 96
§ 493-§495	
§ 496, § 497	§ 82
§ 498	§ 83
§ 499	§ 93
§ 500	§ 92
§ 501	§ 91
§ 502-§ 505	
§ 506	§ 84
§ 507	§ 84
§ 508	§ 89
§ 509	
§ 510	§ 85, § 87
§ 511	§ 85
§ 512, § 513	
§ 514 - § 544 ¹¹³	inst. není ve VN

¹¹⁰ **Tučně** jsou uvedena ustanovení **totožná**

¹¹¹ Prázdné pole značí, že se jedná o ustanovení NOZ, které je odlišné od VN

¹¹² *Kurzívou* jsou uvedena ustanovení *obdobná*

¹¹³ Podtržená jsou ustanovení NOZ, která obsahují institut VN neupravený

Držba

<u>§ 979-§986</u>	<u>inst. není ve VN</u>
§ 987	§ 101
§ 988	§100
§ 989	
§ 990	§ 104
§ 991	§ 107, § 108
§ 992 odst. 1	§ 109
§ 992 odst. 3	§ 111
§ 993	§ 113
<i>§ 994</i>	<i>§ 112</i>
<i>§ 995</i>	<i>§ 121</i>
§ 996 odst. 1	§ 114
§ 996 odst. 2	§ 115
§ 997	§ 116
§ 998	§ 117
§ 999	§ 118 věta první
§ 1000	§ 119
§ 1001	§ 120
§ 1002	§ 122
§ 1003	§ 123
§ 1004 odst. 1	§ 124, § 125
§ 1004 odst. 2	§ 126
§ 1005	§ 127
<i>§ 1006</i>	<i>§ 128</i>
§ 1007 odst. 1	§ 129, § 131
§ 1007 odst. 2	§ 130

<i>§ 1008</i>	<i>§ 132</i>
§ 1009 odst. 1	§ 133
§ 1009 odst. 2	§ 134
§ 1010	§ 135

Vlastnictví

§ 1011	
§ 1012	§ 136
§ 1013 odst. 1	§ 137
§ 1013 odst. 2	§ 138
§ 1014	
§ 1015	
§ 1016	§ 143
§ 1017	
§ 1018	§ 139
§ 1019-§ 1021	
§ 1022	§ 140
§ 1023	§141
§ 1024 odst. 1	§ 233
§ 1024 odst. 2	§ 234
§ 1025	§ 235
§ 1026	§ 237
§ 1027	
§ 1028	§ 238, § 239
§ 1029-§ 1036	
§ 1037-§ 1039 odst. 1	§ 144
§ 1039	
§ 1040	§ 146
§ 1041	§ 149, § 150
§ 1042	§ 151
§ 1043	§ 152, 153
§ 1044	§ 154, §155

§ 1045	§ 156, § 158
§ 1046	
§ 1047	§ 157
§ 1048-§ 1050	
§ 1051	§ 160
§ 1052	§161
§ 1053, § 1054	§ 162
§ 1055	
§ 1056	§ 163
§ 1057	§ 163, § 164
§ 1058, § 1059	
§ 1060	§ 165
§ 1061	§ 166
§ 1062	§ 167
§ 1063	§ 168
§ 1064, §1065	
§ 1066	§ 168
§ 1064, § 1065	
§ 1066	§ 174
§ 1067	§ 186
§ 1068-§ 1072	
§ 1073	§ 175
§ 1074-§ 1076	§ 177, § 178
§ 1077	§ 179
§ 1078-§ 1082	
§ 1083	§ 180

§ 1084	§ 181
§ 1085	
§ 1086 odst. 1	§ 186
<i>§ 1087</i>	<i>§ 183</i>
§ 1088	§ 185
<i>§ 1089</i>	<i>§ 1325</i>
<i>§ 1090</i>	<i>§ 1323, § 1326</i>
<i>§ 1091</i>	<i>§ 1327</i>
§ 1092-§ 1094	
<i>§ 1095</i>	<i>§ 1333, § 1334</i>
§ 1096-§ 1100	
<i>§ 1101</i>	<i>§ 188</i>
§ 1102-§ 1104	
<i>§ 1105</i>	<i>§ 189</i>
§ 1106	§ 198
<i>§ 1107</i>	<i>§ 199</i>
§ 1108	
§ 1109-§ 1113	
<i>§ 1114</i>	<i>§ 197</i>

Spoluvlastnictví

<i>§ 1115 odst. 1</i>	<i>§ 200</i>
§ 1115 odst. 2	§ 240
§ 1116	§ 202
<i>§ 1117</i>	
<i>§ 1118</i>	<i>§ 205, § 218, § 220</i>
<i>§ 1119</i>	<i>§ 205</i>
<i>§ 1120</i>	<i>§ 218</i>
<i>§ 1121</i>	
§ 1122 odst. 3	§ 204
<i>§ 1123</i>	<i>§ 203</i>
<i>§ 1124, § 1125</i>	
<i>§ 1126-§ 1128 odst. 1</i>	<i>§ 211</i>
<i>§ 1129</i>	<i>§ 212, § 214</i>
<i>§ 1130</i>	<i>§ 213</i>
<i>§ 1131</i>	<i>§ 212</i>
<i>§ 1132, § 1133</i>	
<i>§ 1134</i>	<i>§ 215</i>
<i>§ 1135, § 1136</i>	<i>§ 216</i>
<i>§ 1137</i>	<i>§ 217</i>
<i>§ 1138, § 1139</i>	
<i>§ 1140</i>	<i>§ 206, § 222, § 231</i>
<i>§ 1141</i>	<i>§ 222</i>
<i>§ 1142</i>	
<i>§ 1143</i>	<i>§ 222</i>
<i>§ 1144</i>	<i>§ 231</i>
<i>§ 1145</i>	<i>§ 230</i>

§ 1146	§ 232
<i>§ 1147</i>	<i>§ 231</i>
<i>§ 1148, § 1149</i>	
<i>§ 1150</i>	<i>§ 225</i>
<i>§ 1151</i>	<i>§ 227</i>
<i>§ 1152</i>	<i>§ 228</i>
<i>§ 1153</i>	<i>§ 229</i>
<i>§ 1154</i>	<i>§ 207</i>
<i>§ 1155</i>	<i>§ 206</i>
<i>§ 1156</i>	<i>§ 207</i>
<i>§ 1157</i>	
<i>§ 1158-§ 1239</i>	

Věcná práva k věci cizí - právo stavby a věcná břemena

§ 1240 odst. 1	§ 241
§ 1240 odst. 2	§ 242
§ 1241	
§ 1242	§ 243
§ 1243	§ 244
§ 1244	§ 245
§ 1245	§ 248
§ 1246	§ 247
§ 1247	§ 246
§ 1248	§ 249
§ 1249	§ 250
§ 1250	§ 251
§ 1251	§ 252
§ 1252, § 1253	§ 253
§ 1254	§ 254
§ 1255	§ 257
§ 1256	§ 258
§ 1257 odst. 1	§ 260
§ 1257 odst. 2	§ 261
§ 1258, § 1259	
§ 1260	§ 267
§ 1261	§ 270, § 271
§ 1262	§ 268
§ 1263	§ 272
§ 1264 odst. 1	§ 273
§ 1264 odst. 2	§ 275

§ 1265	§ 274
§ 1266	§ 276
§ 1267, § 1268	
§ 1269	§ 277
§ 1270	§ 279
§ 1271 odst. 1	§ 280
§ 1271 odst. 2	§ 281
§ 1272 odst. 1	§ 286
§ 1272 odst. 2	§ 287
§ 1273	
§ 1274-§ 1276	§ 282-§ 284
§ 1277	§ 285
§ 1278	§ 288
§ 1279	§ 289
§ 1280	§ 290
§ 1281	§ 291
§ 1282 odst. 1	§ 292
§ 1282 odst. 2	§ 293
§ 1283	§ 295-§ 297
§ 1284	§ 299
§ 1285	§ 300-§ 302
§ 1286	§ 301
§ 1287	§ 303
§ 1288	§ 304
§ 1289 odst. 1	§ 305
§ 1289 odst. 2	§ 306

<i>§ 1290</i>	<i>§ 307</i>
§ 1291	§ 308
§ 1292	§ 309
<i>§ 1293</i>	<i>§ 310</i>
§ 1294	§ 311
§ 1295 odst. 1	§ 312
§ 1295 odst. 2	§ 313
§ 1295 odst. 3	§ 314
§ 1296	§ 315
<i>§ 1297</i>	<i>§ 316</i>
§ 1298	§ 317
§ 1299	§ 321
§ 1300	§ 322
§ 1301	§ 323
§ 1302	§ 324
<i>§ 1303</i>	<i>§ 372</i>
§ 1304	§ 373
<i>§ 1305</i>	<i>§ 374</i>
§ 1306	§ 375
<i>§ 1307</i>	
§ 1308	§ 376

Věcná práva k cizím věcem - zástavní a zadržovací právo

NOZ	VN
§ 1309	§ 325
§ 1310 odst. 2	§ 325
§ 1311	
§ 1312	§ 326
§ 1313	
§ 1314	§ 328
§ 1315 odst. 3	§ 349
§ 1316	§ 327
§ 1317 odst. 1	§ 329
§ 1317 odst. 2	§ 330
§ 1318	§ 330
§ 1319	
§ 1320-§ 1334	inst. není ve VN
§ 1335-§ 1340	§ 332
§ 1341	
§ 1342	
§ 1343	§ 333
§ 1344	
§ 1345	§ 165
§ 1346 odst. 1	§ 334
§ 1346 odst. 2	§ 335
§ 1347-§ 1352	
§ 1353	§ 337
§ 1354, § 1355	
§ 1356	§ 339

§ 1357	§ 340
§ 1358	
§ 1359	§ 341
§ 1360	
§ 1361	§ 342
§ 1362-§ 1369	
§ 1370	§ 344
§ 1371-§ 1375	
§ 1376-§ 1379	§ 351-§ 354
§ 1380	§ 355
§ 1381	§ 356
§ 1382	§ 356
§ 1383	
§ 1384	§ 358
§ 1385	§ 360
§ 1386	§ 361
§ 1387	§ 362
§ 1388	
§ 1389	§ 364
§ 1390	§ 335
§ 1390-§ 1393	
§ 1394	§ 335
§ 1395 odst. 1	§ 370
§ 1396-§ 1398	
§ 1399 písm. d)	§ 371
§ 1400-§ 1474	